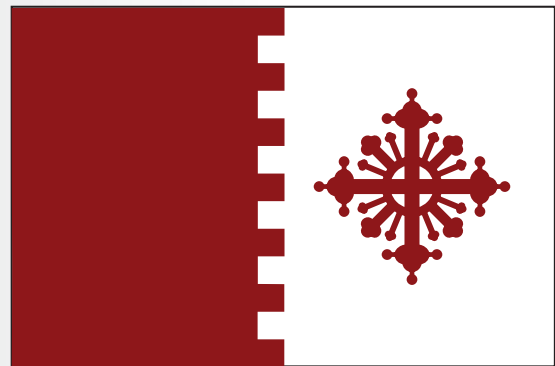

МЕСНА ХЕРАЛДИКА • MUNICIPAL HERALDRY

РАДОВИШ СО НОВ ГРБ И ЗНАМЕ

RADOVIŠ WITH NEW ARMS AND FLAG

Општина Радовиш стана првата општина која доби грб и знаме во согласност со новиот меснохералдички систем според МХЗ.

The Municipality of Radoviš became the first one to have Arms and flag in accordance with MHS's new local heraldry system.

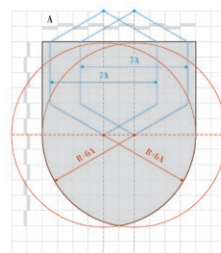
ФАЛЕРИСТИКА • PHALERISTICS

МЕДАЛ ЗА
ЗАСЛУГИ
ЗА МАКЕДОНИЈА

MEDAL FOR
MERIT FOR
MACEDONIA

МЕСНА ХЕРАЛДИКА • MUNICIPAL HERALDRY

ШТИТОТ ВО
МАКЕДОНСКАТА
МЕСНА ХЕРАЛДИКА

THE SHIELD IN
MACEDONIAN
MUNICIPAL HERALDRY

РАДОВИШ СО НОВ ГРБ И ЗНАМЕ Јован Јоновски	3	RADOVIŠ WITH NEW ARMS AND FLAG Jovan Jonovski
ШТИТОТ ВО МАКЕДОНСКАТА МЕСНА ХЕРАЛДИКА Јован Јоновски	5	THE SHIELD IN MACEDONIAN MUNICIPAL HERALDRY Jovan Jonovski
МАКЕДОНСКИОТ МЕСНО- ХЕРАЛДИЧКИ СИСТЕМ Иван Нацевски	10	MACEDONIAN MUNICIPAL HERALDRY SYSTEM Ivan Nacevski
ИСПАНСКА ВОЕНА ХЕРАЛДИКА Иван Нацевски	13	SPANISH MILITARY HERALDRY Ivan Nacevski
ЗНАМЕТО НА ЛИТВАНИЈА Александар Гиџаровски	17	THE FLAG OF LITHUANIA Aleksandar Gižarovski
ТЕРМИНОЛОШКИ РЕЧНИК	19	HERALDIC TERMINOLOGY
АКТИВНОСТИ НА МХЗ	21	ACTIVITIES OF MHS
МАКЕДОНСКИ ПОЛИЦИСКИ ОЗНАКИ (2) Трајче Трајков	22	MACEDONIAN POLICE INSIGNIA (2) Trajče Trajkov
МЕДАЛ ЗА ЗАСЛУГИ ЗА МАКЕДОНИЈА Петар Гајдов	26	MEDAL FOR MERIT FOR MACEDONIA Petar Gajdov
ЛОГОАТА ВО МАКЕДОНСКАТА МЕСНА ХЕРАЛДИКА Коста Стаматовски	28	LOGOS IN MACEDONIAN MUNICIPAL HERALDRY Kosta Stamatovski
ХЕРАЛДИЧКИ РЕГИСТАР	32	HERALDIC REGISTER

ОД УРЕДНИЦИТЕ

Овој осми број на „Македонски хералд“ е посветен на Втората конференција за хералдика и вексилологија во Европа, која ќе се одржи во првиот викенд на септември 2014 во Чешин, Полска. По тој повод, поголемиот дел од написите во овој број на „Македонски хералд“ се за месната хералдика и вексилологија во Република Македонија. Воедно, ова е и прв број со нов уредник, како и со новиот дизајн на гласникот, дело на нашиот ценет член Коста Стаматовски.

EDITORIAL

This eighth issue of „Macedonian Herald“ is dedicated to the II IHW Conference on Heraldry and Vexillology in Europe, which will be held in the first weekend of September 2014 in Cieszyn, Poland. On this occasion, most of the articles in this issue of „Macedonian Herald“ deal with topics on local heraldry and vexillology in Macedonia. Also, this is the first issue with a new editor, as well as the new design, the work of our esteemed member Kosta Stamatovski.

ИМПРЕСУМ • IMPRESSUM

Македонски Хералд
е гласник на
Македонското
хералдичко
здружение

Уредници:
Александар
Гиџаровски,
Јован
Јоновски

Лектура:
Бранкица Јовева

Macedonian Herald is the
Official Gazette of the
Macedonian
Heraldry
Society

Editors:
Aleksandar Gižarovski,
Jovan Jonovski

English proofreading:
Melwyn Jeremiah,
Lance Miller,
Jonathan Webster, Erick White

**Македонско
хералдичко здружение**

Претседател:
Јован Јоновски
+389 70 252 989

Потпретседател:
Петар Гајдов
+389 75 316 676

Секретар:
Александар Гиџаровски
+389 70 227 153

**Macedonian
Heraldry Society**

President:
Jovan Jonovski
jonovski@heraldika.org.mk

Vice-president:
Petar Gajdov
gajdov@heraldika.org.mk

Secretary:
Aleksandar Gižarovski
gizarovski@heraldika.org.mk

Петар Манџуков 113/6
1010 Скопје, Македонија

Petar Mandžukov 113/6
1010 Skopje, Macedonia

280-118100590195
Алфа Банка – Скопје;
ЕДБ 4030003486843;
IBAN MK07280102000282069

www.heraldika.org.mk
info@heraldika.org.mk

РАДОВИШ СО НОВ ГРБ И ЗНАМЕ

Јован Јоновски

РАДОВИШ својот прв грб го добил во текот на 1960-тите години, со целосно социјалистичка физиономија и симболика: планина, фабрика, рудник, житни полиња, афион, како и името на градот и неизбежните – датумот на ослободувањето и црвената ѕвезда, петокрака.

Кон крајот на 90-тите години, Радовиш добива друг грб, којшто претставува еден од похералдичките територијални грбови во Република Македонија. Во него се искористени симболи, а не конкретни ликовни прикази на реални објекти.

Грбот го имаше следниот блазон: зелено, син лев тесен превез, порабен златно; врз сето тоа два тутунови листови еден над друг, златни. Во кантон, два златни вкрстени рударски чекани. Штитот е окрунет со златна јагодова круна со зелен ромб во средината. Под штитот, на зелена лента со златни букви има натпис „Радовиш – 1019“. Овој грб беше и единствениот меснохералдички грб во Република Македонија, којшто имаше круна и девиза.

Кон крајот на 2013 година, општина Радовиш распиша конкурс за нов грб и знаме на општината. Членовите на Македонското хералдичко здружение разгледаа неколку концепти коишто би можеле да ја претстават општината на соодветен хералдички начин. Еден од пристапите беше искористување симбол, специфичен за општината Радовиш. Како уникатен симбол беше изнајден еден специфичен крст, аплициран на надворешниот олтарен ѕид на црквата Свети Илија во Радовиш. Тоа е претстава на крст, на којшто секој крак е придружен со два дополнителни елементи. Многу е веројатно дека тие два елемента се копјето и стап со сунѓер натопен во оцет, коишто се јавуваат на припи-

RADOVIŠ WITH NEW ARMS AND FLAG

Jovan Jonovski

RADOVIŠ got its first Coat of Arms during the 1960s, with a fully socialist physiognomy and symbolism: a mountain, a factory, a mine, grain fields, poppies, as well as the name of the city and the inevitable, the date of the liberation and the five pointed red star.

In the late 1990s Radoviš got another Arms, which represents one of the more heraldic territorial Arms in Macedonia. It used symbols rather than specific visual

representations of real objects.

The Arms were blazoned as: Vert, bendlet sinister Azure fimbriated Or, overall two tobacco leaves surmounted Or. In the canton two mining hammers in saltire Or. The shield is crowned with a golden strawberry coronet with rhombus Vert in the middle. Under the shield on a ribbon Vert with gold lettering is the inscription: „Radoviš - 1019“. This Arms was the only municipal Arms in the country which had a crown and a motto.

In late 2013, the Municipality held a contest for a new Coat of Arms and flag of the municipality. Members of the Macedonian Heraldry Society discussed several concepts that could represent the Municipality in an appropriate heraldic manner. One of the approaches was using a symbol specific to the Municipality of Radoviš.

As an unique symbol, a specific cross was unveiled, applied to the outside altar wall of the church of St. Elijah in Radoviš. It is a representation of a cross on which each arm is accompanied by two additional elements. It is likely that these two elements are the spear and stick with a sponge

Првиот грб на Радовиш /
The first Arms of Radoviš

Првиот грб на Радовиш -
сиден мозаик / The first Arms
of Radoviš - mural mosaic

шаниот грб на Исус Христос.

Симболот е преработен, графички стандардизиран и претставен со 4 краци, без подножје. Тој се блазонира како радовишки крст, којшто заедно со македонскиот (водочкиот) крст и симитовидниот крст од грбот на Крива Паланка, се трите специфични крста коишто си најдоа свое место во Хералдичкиот речник.

Грбот е работен од страна на повеќе членови на МХЗ: Иван Навевски, Александар Гиџаровски и Стојанче Величковски, под раководство на хералдот Јован Јоновски.

Грбот е даден во три претстави: мал, што се состои само од штитот; среден, каде што над штитот се наоѓа и градска мурална круна; и голем грб, каде што околу средниот грб има венец од тутунови лисја, преплетен со лента во црвена и бела боја со градобрански мотив. Грбот се блазонира како: сребро, градобрански поробен црвен радовишки крст од истото.

Беше изработено и знаме за општината, опишано како градобрански расечено на црвено и бело; на второто црвен, радовишки крст. Односот на страните на знамето е 2:3.

Според Македонскиот меснохералдички систем, градоначалникот добива штандарт, квадратно знаме со истиот блазон од грбот, и со однос на страните 1:1.

Црвената боја што е употребена на грбот и знамето, според стандардот на Светската асоцијација на вексиллошки здруженија е на словена како „мошне темна црвена боја“.

Симболите на општината Радовиш се усвоени со Одлука на Советот на општина Радовиш од 8.10.2013, објавена во Службен гласник на општина Радовиш, број 16/2013. ■

Вториот грб на Радовиш /
The second Arms of Radoviš

soaked in vinegar, which constitute the attributed Arms of Jesus Christ.

The symbol was reworked, standardized and graphically presented with 4 spokes, and without a base. It is blazoned as a Radoviš Cross, which together with the Macedonian (Vodoča) Cross and the Simit Cross of the Arms of Kriva Palanka are the three specific crosses that have found their place in the Macedonian heraldic dictionary.

The Coat of Arms was made by several members of MHS: Ivan Nacevski, Aleksandar Gižarovski and Stojanče Veličkovski, under the

leadership of Herald Jovan Jonovski.

The Arms is presented in three forms: small, consisting only of the shield; middle, which has an urban mural crown above the shield, and large Arms which has a wreath of tobacco leaves around the middle Arms, intertwined with ribbon in red and white with an motif of an embattled line. The Arms is blazoned as: Argent, bordured embattled Gules, Radoviš Cross of the same.

Also, a flag was produced for the Municipality, described as: Per pale embattled Gules and Argent, on the second a Radoviš Cross gules. The

ratio of the flag is 2:3.

According to the Macedonian local heraldic system, the mayor gets a Standard, a square flag with the same blazon as the Arms, and a ratio of 1:1.

The red color used on the Arms and the flag, according to the standard of the International Federation of Vexillological Associations is titled as „very dark red color.“

The symbols of the Municipality Radoviš were adopted with a decision of the Municipal Council of Radoviš on August 10th 2013 and published in the Official Gazette of the Municipality of Radoviš No. 16/2013. ■

Крстот од црквата Св. Илија
Радовиш / The cross from St.
Elijah Church in Radoviš

Припишан грб на Исус Христос
/ Attributed Arms of Jesus Christ

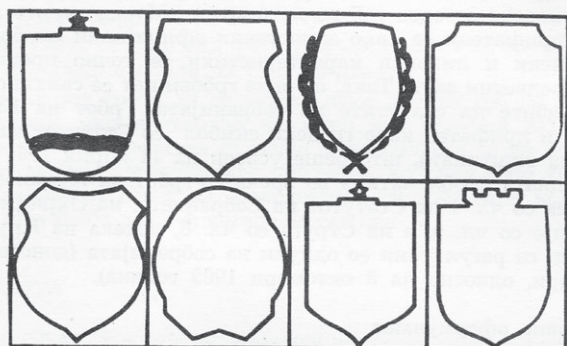
ШТИТОТ ВО МАКЕДОНСКАТА МЕСНА ХЕРАЛДИКА

Јован Јоновски

ШТИТОТ е основниот дел на грбот, што го дефинира полето на грбот, на коешто може да има и амблем. Штитот како дефанзивно оружје отсекогаш бил добра основа за отсликување. Обликот на штитот не бил постојан во текот на времето, туку зависел од периодот, модата и се разбира вкусот на хералдичкиот уметник при емблонирањето (исцртувањето) на грбот. Обликот на штитот не влегува во блазонот.

Сепак, во теоретската хералдика е важно дефинирањето на формата на поединечниот штит. Македонското хералдичко здружение, во Македонски хералд бр.3 (2009) дефинира 10 видови штитови, коишто претставуваат дел од поглавните видови штитови. Номенклатурата се состои од 5 национални називи: англиски, француски, шпански, полски и германски; три називи на периоди: готски, ренесансен и барокен, како и два вида штит – варјашки и лозанж. Во овој текст ќе извршине анализа на видот на штитовите коишто се застапени во македонската месна хералдика и нивна класификација. Ќе бидат анализирани штитовите на единиците на локалната самоуправа, без да се навлегува во полето и во амблемот, како и во нивото на хералдичност на дадениот грб.

Според најдолготрајната територијална поделба (1965 – 1996), во Република Македонија има едностепена територијална поделба со 32 општи-

Од статијата на Константинов /
From Konstantinov's article

THE SHIELD IN MACEDONIAN MUNICIPAL HERALDRY

Jovan Jonovski

THE SHIELD is a basic part of the Coat of Arms, which defines the field of the Arms, which can be charged with an emblem. Shields as defensive weapons have always been a good basis for depiction. The shape of the shield was not consistent over time, instead it depended on the period, fashion, and of course the taste of the heraldic artist who drew the Arms. The shape of the shield is not blazoned.

However, in theoretical heraldry, it is important to define the shape of the individual shield. The Macedonian Heraldry Society in Macedonian Herald #3 (2009) defines 10 types of shields, which are part of the major types of shields. The nomenclature consists of 5 national titles: English, French, Spanish, Polish and German; names of three periods: gothic, renaissance and baroque, as well as two types of shield: heater and lozenge. In this paper we shall analyze the types of shields that are represented in the Macedonian municipal heraldry and their classification. The shields of the Arms of local governments will be analyzed without getting into the level of heraldicity of a given Arms.

According to the longest-running territorial division (1965-1996), the Republic of Macedonia had a single level of territorial division with 32 municipalities. In 1970 Miloš Konstantinov

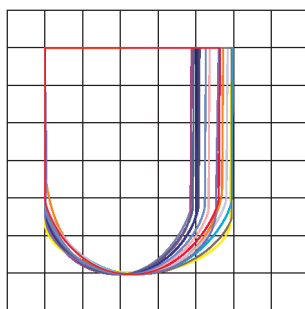
Според хералдичкиот речник од „Македонски хералд“ /
According to the heraldic dictionary of „Macedonian Herald“

ни. Во 1970 година, Милош Константинов врши анализа на штитовите на 8 општини: Битола, Куманово, Крушево, Охрид, Струга, Радовиш, Скопје и Тетово, при што доаѓа до заклучок дека штитовите се многу неизедначени (со тоа што грбот на Струга целосно отстапува од основното правило дека грбот мора да е поставен на штит). Константинов најнапред изјавува дека најхералдички е штитот на битолскиот грб, признавајќи дека дополнителните елементи на врвот – плочката со датумот на ослободување во текот на Втората светска војна и петокраката – се нехералдички искривувања. Понатаму во текстот пак, тврди дека кумановскиот, охридскиот и скопскиот имаат похералдичка форма од битолскиот, радовишкиот и крушевскиот грб.

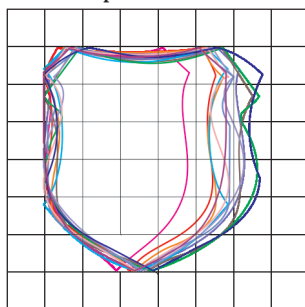
Со територијалната поделба од 1996 година, со којашто Македонија добива 123 општини и градот Скопје, започнува „расцутот“ на месната хералдика. Многу општини го искористуваат правото, и во следните неколку години усвојуваат грб, најчесто преку јавен конкурс. Со поделбата од 2004 година, бројот на општините се намалува на 84 и градот Скопје. Во 2013 година, бројот се фиксира на 80 општини. При промената на територијалната поделба, општините го зачувуваат својот стар грб, без промени, иако кон нив се припоени други поранешни општини.

ВИДОВИ ШТИТОВИ ЗАСТАПЕНИ ВО МАКЕДОНСКАТА МЕСНА ХЕРАЛДИКА

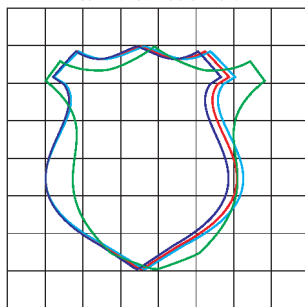
При класифицирање на штитовите од грбовите на единиците на локалната самоуправа во Македонија, битно е да се нагласи дека штитовите на ЕЛС се класифицираат според општиот облик, иако најчесто тие не

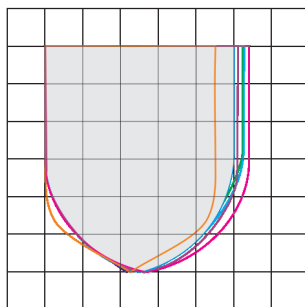
Сл. 1 fig. Шпански штит / Spanish shield

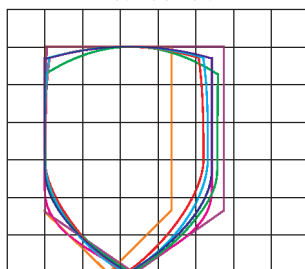
Сл. 2 fig. Ренесансен штит / Renaissance shield

Сл. 3 fig. Ренесансен штит / Renaissance shield

Сл. 4 fig. Готски штит / Gothic shield

Сл. 5 fig. Неоготски штит / Neogothic shield

performed analysis of the shields of 8 municipalities: Bitola, Kumanovo, Kruševo, Ohrid, Struga, Radoviš, Skopje and Tetovo, and he comes to the conclusion that the shields are very uneven, and that the Arms of Struga completely deviate from the basic rule that Arms must be placed on a shield. Konstantinov first declares that the most heraldic shield is the one of Bitola, recognizing that the additional elements on the top (the plate with the date of liberation during the Second World War and the star) are non-heraldic distortions. Later he claims that Kumanovo, Ohrid and Skopje have a more heraldic form than the one of Bitola, Kruševo and Radoviš.

With the new territorial division of 1996, with which Macedonia got 123 municipalities plus the City of Skopje, local heraldry starts to „blossom“. Many municipalities exercised the right to use Arms, and within the next few years Arms are obtained mostly through public competition. With the division of 2004, the number of municipalities was reduced to 84 and the City of Skopje. Since 2013 the number is fixed to 80 municipalities. With the new division, the municipalities have retained their old Arms without changes, although they are attached to other former municipalities.

TYPES OF SHIELDS PRESENT IN MACEDONIAN MUNICIPAL HERALDRY

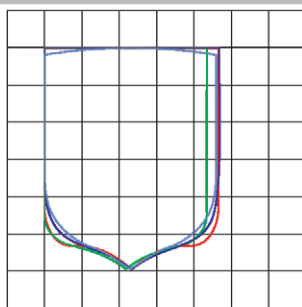
When classifying shields of Arms of Units of Local self-government (ULSG) in Macedonia,

се потчинуваат на правилните и традиционални пропорции на штитот. Затоа, тука ќе бидат претставени минималните и максималните соодноси на страните, во чијшто дијапазон се наоѓаат пропорциите на штитот. Исто така, во категоризацијата ќе се најдат и штитови во „нео“ стил, коишто наликуваат на традиционалните, но и со карактеристики што ги носат до самите граници на прифатливост во дадената категорија.

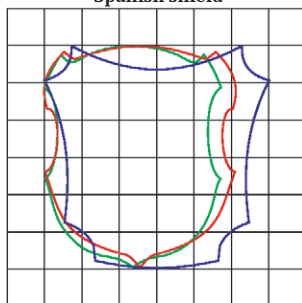
Тука се претставени според стапеноста:

1. **ШПАНСКИ ШТИТ** - страните започнуваат од горниот раб паралелно, а на дното завршуваат во полукруг. Традиционалниот размер е 6x5. Најголем број штитови во Македонија се од шпански вид - вкупно 16. Соодносот на страните не е дефиниран и се движи приближно од 6x4 до 6x5, при што скоро сите закривувања започнуваат од последната ¼ од висината на штитот. Тука спаѓаат општините: Битола, Боговиње, Босилово, Гевгелија, Градско, Гостивар, Дојран, Јегуновце, Куманово, Лозово, Македонски Брод, Пробиштип, Ранковце, Свети Николе, Старо Нагоричане и Струмица. (Сл.1)

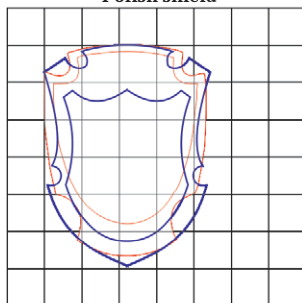
2. **РЕНЕСАНСЕН** - штит сличен на класичните форми, но со повеќе заоблени линии. Од овој тип се модерните штитови, користени како полициски значки. На горната страна може да има една или две заоблени линии. Соодносот на страните се движи од 9x6 до 9x9. Во Македонија е застапен со 15 штитови, од коишто 12 со единечен лак на врвот и 3 со двоен лак на врвот: Дебар, Дебарца, Делчево, Зелениково, Желино, Кисела Вода, Кратово, Македонска Каменица, Ресен, Росоман, Скопје, Шуго Оризари, (сл. 2), како и Сопиште, Пласница и Василево. (сл. 3)

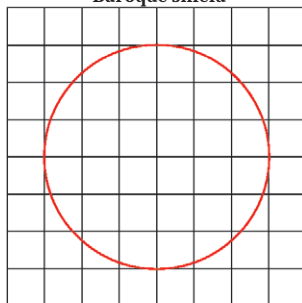
Сл. 6 fig. Шпански штит / Spanish shield

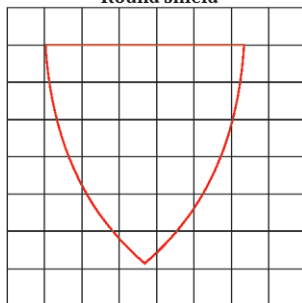
Сл. 7 fig. Полски штит / Polish shield

Сл. 8 fig. Барокен штит / Baroque shield

Сл. 9 fig. Кружен штит / Round shield

Сл. 10 fig. Варјашки штит / Heater shield

it is important to emphasize that shields of the ULSGs are classified by the general shape, although they do not follow the correct proportions of a traditional shield. Therefore, the minimum and maximum ratios of the sides of the shield will be taken into account. Also, a place in the categorization will find shields denoted with „neo“ style - which resemble traditional, but with features that takes them to the limit of acceptance in a given category.

These are represented by the forms:

1. **SPANISH SHIELD** - sides starting from the upper edge parallel to one another, and at the bottom they end in a semicircle. The traditional scale is 6x5. Most shields in Macedonia are of Spanish type, 16 in total, with ratio of the sides varying roughly from 6x4 to 6x5, with almost all starting to bend from the last ¼ of the height of the shield. This includes the municipalities of Bitola, Bogovinje, Bosilevo, Gevgelija, Gradsko, Gostivar, Dojran, Jegunovce, Kumanovo, Lozovo, Makedonski Brod, Probištip, Rankovce, Sveti Nikole, Staro Nagoričane and Strumica. (Fig.1)

2. **RENAISSANCE** - similar to the classic forms, but with more rounded lines. This type of shields is used mostly in modern police badges. The top side may have one or two curved lines. The proportion of sides ranges from 9x6 to 9x9. In Macedonia, there are 15 shields, 12 of which are with a single curve on top and 3 with a double curve on top: Debar, Debarca, Delčevo, Zelenikovo, Želino, Kisela Voda, Kratovo, Makedonska Kamenica, Resen, Rosoman, Skopje, Šuto Orizari (Fig. 2); as well as Sopište, Plasnica and Vasilevo). (Fig. 3)

3. **ГОТСКИ** - штит кај којшто горниот раб е прав, а страните на штитот започнуваат паралелно сè до $\frac{2}{3}$ од висината на штитот, а потоа се спојуваат под тап агол. Во Македонија има 6 такви штитови, при што односот на страните е 5×3 , а на другите 5×4 . (Вевчани, Долнени, Карпош, Маврово - Ростуше, Радовиш, Тетово). (сл. 4)

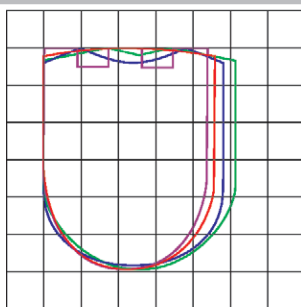
4. **НЕОГОТСКИ** - штит инспириран од готскиот, којшто во Македонија се јавува во две варијации: првата со заоблен горен раб, со однос на страните од 12×8 до 12×9 , со 4 грба (Студеничани, Центар, Крушево и Tearce); кај втората верзија, долните страни се прави, односот на страните е 5×3 до 5×4 и е застапена со 2 грба. (Арачиново, Ѓорче Петров). (сл. 5)

5. **ФРАНЦУСКИ** - или квадрантен, е штит којшто на дното е дефиниран со линија која што од конкавна поминува во конвексна. Најстариот територијален грб на град Скопје (1931) и неговата најстара позната презентација е со француски штит. Во Македонија има 4 штита, со односот на страните од 10×7 до 10×8 (Ново Село, Чашка, Кривогаштани, Конче). Има и еден штит што е дефиниран како неофранцуски, кај којшто горниот раб е конкавен (Струга). (сл. 6)

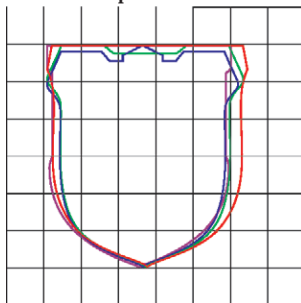
6. **ПОЛСКИ** - штит со многу заоблени линии. (Виница, Бутел и Могила). (сл. 7)

7. **БАРОКЕН** - штит којшто околу себе има елементи со чисто декоративна природа, па така, освен надворешниот раб, имаат и внатрешен раб на штитот, којшто често е со поинаква форма од надворешниот. Во Македонија можеме да зборуваме само за **НЕОБАРОКЕН** штит со два претставника - Неготино и Штип. (сл. 8)

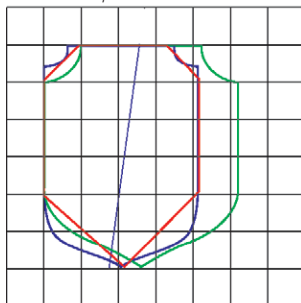
8. **КРУЖЕН** или **ОВАЛЕН** - штит со кружна или овална форма.

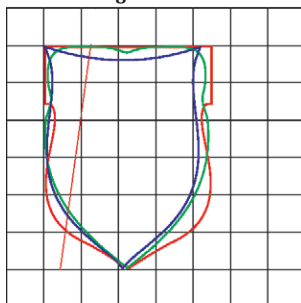
Сл. 11 fig. Прошпански штит / Prospanish shield

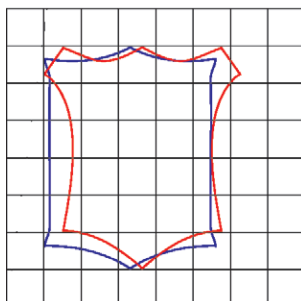
Сл. 12 fig. Профранцуски штит / Profrench shield

Сл. 13 fig. Проготски штит / Progothic shield

Сл. 14 fig. Проварјашки штит / Proheater shield

Сл. 15 fig. Недефиниран штит / Undefined shield

3. **GOTHIC** - where the top edge is straight, and the sides of the shield begin parallel to $\frac{2}{3}$ of the height of the shield, and then converge on a blunt angle. In Macedonia there are 7 such shields, and the ratio of the sides is 5×3 and 5×4 . (Vevčani, Dolneni, Karpoš, Mavrovo - Rostuše, Novo Selo, Radoviš, Tetovo). (Fig. 4)

4. **NEOGOTHIC** - a shield inspired by the Gothic, which in Macedonia appears in two variations. First, with a rounded upper edge, with ratio of the sides of 12×8 to 12×9 , with 4 Arms (Studenichani, Centar, Krusevo, Tearce). In the second version, the lower sides are straight lines. The ratio of the sides is from 5×3 to 5×4 , represented with 2 Arms (Aračinovo, Gjorče Petrov). (Fig. 5)

5. **FRENCH** - or **square** shield, a shield with bottom defined by a line that passes from concave to convex. The oldest known municipal Arms, the Arms of Skopje (1931) is on a French shield. In Macedonia there are 3 such Arms, with ratio of the sides from 10×7 to 10×8 . (Čaška, Krivogaštani, Konče). There is a shield which is defined as neo-french where the upper edge is concave (Struga). (Fig. 6)

6. **POLISH** - a shield with many curved lines. (Vinica, Butel and Mogila). (Fig. 7)

7. **BAROQUE** - a shield with elements with purely decorative nature, such that it has an outer edge and an inner edge of the shield, which often has a different form than the outer one. In Macedonia, we can only speak of a **NEOBAROQUE** shield with two representatives, (Negotino and Štip). (Fig. 8)

8. **ROUND** or **OVAL** - a shield with a circular or oval shape. In

Во Македонија, со кружен штит се две општини - Зрновци и Центар Жупа. (сл. 9)

9. **ВАРЈАШКИ** - наједноставниот и најстар штит. Тој има приближно триаголен облик, но со конкавни страници коишто можат да бидат со помал или поголем радиус. Во Македонија, само општината Аеродром има чисто варјашки штит. (сл. 10)

10. **ДИЗАЈНЕРСКИ** - штитови коишто не се традиционални, туку се инспирирани од нив, и се плод на дизајнерските идеи како би требало да изгледа еден штит. Вкупно 16 штита можат да се поделат по своите специфики, да се класифицираат во пет поткатегории:

a. **ПРОШПАНСКИ**, каде што основниот штит е шпански, но горниот раб е изведен различно. (Врапчиште, Пехчево, Демир Хисар, Крива Паланка); (сл. 11)

b. **ПРОФРАНЦУСКИ**, каде што основниот штит може да се смета за француски штит, но горниот дел е слободно дизајнерски изработен (Богданци, Гази Баба, Илинден, Петровец); (сл. 12)

c. **ПРОГОТСКИ**, каде што аглите во горните кошиња се пресечени или конвексни (Прилеп, Карбинци, Охрид); (сл. 13)

d. **ПРОВАРЈАШКИ**, каде што горниот дел е слободно извршен (Демир Капија, Велес, Кичево) (сл.14)

e. **НЕДЕФИНИРАНИ**, коишто се чисто дизајнерски (Новаци, Чешиново-Облешево). (сл. 15)

Осум општини користат амблем и не се земени во обзир (Берово, Валандово, Кавадарци, Липково, Сарај, Чаир, Чучер-Сандево и Брвеница).

Поради оваа разновидност на формите на штитовите, при што не е водена грижа за традиционалните хералдички соодноси на штитот и неговата конструкција, МХЗ излезе со стандарден облик на штит за примена во месната хералдика. Штитот е од готски стил со голем радиус на долните страни, а закривеноста започнува од половина висина на штитот. Односот на страните е 6x5. Овој штит е најсличен на штитот на грбот на општина Маврово-Ростуше. До сега, овој штит е аплициран на новиот грб на општина Радовиш. ■

Macedonia, there are 2 circular shields (Zrnovci, Centar Župa). (Fig. 9)

9. **HEATER** - the simplest and oldest heraldic shield. It has a roughly triangular shape, but with concave sides, which can be with a smaller or larger radius. In Macedonia, only the municipality of Aerodrom has a pure heater shield. (Fig. 10)

10. **DESIGNER'S** - shields that are not traditional, but are inspired by them, and are the fruit of the designer's ideas how a shield should look. A total of 16 shields by their specifics can be classified into five categories:

a. **PROSPANISH** - where basic shield is Spanish but the top edge is derived differently. (Vrapčište, Pehčevo, Demir Hisar, Kriva Palanka) (Fig. 11)

b. **PROFRENCH** - where the basic shield can be considered as a French shield, but the upper part is freely designed (Bogdanci, Gazi Baba, Ilinden, Petrovec). (Fig.12)

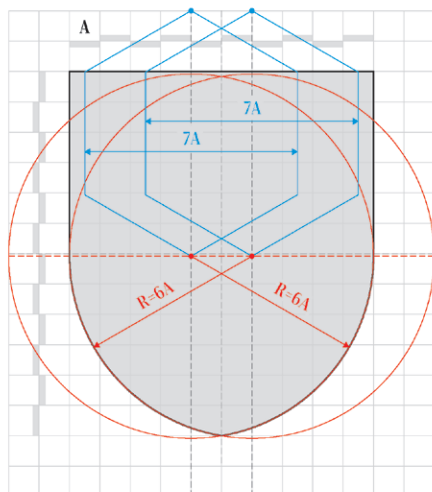
c. **PROGOTHIC** - where the angles of the upper corners are cut or convex (Prilep, Karbinci, Ohrid). (Fig. 13)

d. **PROHEATER** - where the upper part is freely designed (Demir Kapija, Veles, Kičevo). (fig. 14)

e. **UNDEFINED** - which are completely a design (Novaci, Češinovo - Obleševo) (Fig. 15)

Eight municipalities use emblems /logos that are not taken into consideration (Berovo, Valandovo, Kavadarci, Lipkovo, Saraj, Čair, Čučer - Sandevo and Brvenica).

Because of this diversity of the forms of shields, without respect for traditional heraldic shield ratios and to the construction of a shield, the Macedonian Heraldry Society came up with a standard shaped shield for use in local heraldry. The shield is of Gothic type with a large radius of the lower sides, where the curve starts at half-height of the shield. The ratio is 6x5. This shield is similar to the shield on the Arms of Mavrovo - Rostuše. Until now, this shield is applied to the new Arms of the Municipality of Radoviš. ■

Стандарден месен хералдички штит според МХЗ / The standard MHS municipal shield

МАКЕДОНСКИ МЕСНО – ХЕРАЛДИЧКИ СИСТЕМ

Иван Нацевски

ТЕРИТОРИЈАЛНАТА хералдика претставува дел од целокупната хералдичка наука, којашто се занимава со проблематиката на грбовите на одделните територијални единици, во рамките на една хералдичка јурисдикција. Во таа смисла, вреди да се напомене дека таа е една од постарите хералдички дисциплини, бидејќи грбовите на градовите и териториите се јавуваат мошне рано во развојот на хералдиката.

Во Република Македонија, сите единици на локалната самоуправа (ЕЛС) имаат грбови и знамиња. Ако се погледне внимателно, ќе се види дека постои огромна разновидност и неусогласеност меѓу овие симболи. Ставени едни до други, од нив не се добива претстава за припадност кон заеднички систем на симболи од една земја, туку за спорадични решенија коишто служат само за да постојат. Ова, само по себе, укажува на потребата од систематизација и организација на истите. Се разбира, има и солидни решенија што може да се сметаат за хералдички или пак, условно кажано за „близу хералдички“¹, но таквите се почесто исклучок отколку правило.

Земајќи го ова предвид, Македонското хералдичко здружение (МХЗ) усвои норми што сочинуваат систем, според којшто ќе може да се создаваат (и во определени случаи прилагодуваат) месни хералдички грбови. Овој меснохералдички систем сообразува со позитивните правни норми на Република Македонија, пропишани со Законот за локална самоуправа и Законот за територијална организација на локалната самоуправа. Како симболи во меснохералдичкиот систем на МХЗ влегуваат: хералдички грбови, знамиња, хералдички значки и печати.

Бидејќи грбот на општините наоѓа широка и најразлична примена во секојдневната практика, системот предвидува три негови форми: мала, средна и голема. Прв чекор за стандардизирање

MACEDONIAN MUNICIPAL HERALDRY SYSTEM

Ivan Nacevski

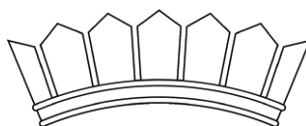
TERRITORIAL heraldry is part of an overall heraldic science that deals with the issue of Arms of different territorial units within a heraldic jurisdiction. In this respect it is worth noting that it is one of the older heraldic disciplines since Arms of cities and territories occur very early in the development of heraldry.

In the Republic of Macedonia all Local Self-Government Units (LSGU) have flags and Coats of Arms. If you look carefully, you will see that there is a great diversity and non-congruence between these symbols. Placed side by side, one does not get an impression that they belong to a common system of symbols of a country, but they seem like sporadic solutions that serve only to exist. This, by itself, indicates the need for systemati-

zation and organization of the mentioned symbols. Of course, there are solid solutions that can be considered for heraldic or figuratively speaking “quasiheraldic”¹, but these are an exception rather than a rule.

Taking this into account, the Macedonian Heraldry Society (MHS) has adopted rules that make up a system by which one can create and, in some cases, adapt certain heraldic Arms. This local heraldic system complies with the applicable legal norms of the Republic of Macedonia prescribed by the Local Government Act and Territorial Organization of Local Self-Government. As symbols, the local heraldic system of MHS includes: heraldic Coat of Arms, flags, badges and heraldic seals.

Because the Arms of municipalities has a variety of different uses in everyday practice, the system provides three forms of the Arms: small, middle and great. The first step for standardizing the Arms of LSGUs was to form the small version of the Arms, i.e. to prepare a single shield for all uses. Thus, a gothic shield with

Палисадна круна според системот на МХЗ / The system's palisade crown

на грбовите на ЕЛС беше да се изедначи малата форма на грбот, т.е. да се изготви еден единствен штит за севкупна употреба. Така беше изработен еден готски штит со сооднос на страните 6:5.² Со ова, малата форма на грбовите на ЕЛС добива еднаква надворешна контура.

Вториот чекор за стандардизирање се однесува на положбата на секоја ЕЛС, пропишана според Законот за територијална организација на истите. Ова е сторено со доделување рангови на круни, коишто можат да бидат поделени во две групи, урбани и рурални – соодветно за ЕЛС со урбано или рурално седиште. Понатаму, круните се поделени во подгрупи, па така ги има следните урбани круни: круна на главен град, круна на историска престолнина, круна на скопска урбана општина и основна урбана круна; и следните рурални круни: житна, афионска и палисадна круна. Со ова се добива средната форма на грбовите.

Третиот чекор е додавањето хералдички венец на грбот. Венецот може да се однесува на статусот на ЕЛС кога е во прашање главен град или историска престолнина, но во останатите случаи преку него

се остава простор за истакнување на уникатноста на секоја поединечна ЕЛС. На ваков начин се добива големата форма на грбот. Дополнително, грбот може да добие мото, а на големата форма можат да се истакнат и одликувања доколку носителот поседува такви. Намената и употребата на секоја од трите форми на грбот е пропишана со Правилник за употреба на грб и знаме, којшто го изработува МХЗ за потребите на секоја посебна ЕЛС.

Во однос на знамињата во рамките на меснохералдичкиот систем, МХЗ предвидува секоја ЕЛС да поседува сопствен бајрак со сооднос на страните 2:3. Ова значи дека кога бајракот на некоја ЕЛС ќе биде поставен до државното знаме со иста ширина, првиот ќе биде пократок и на тој начин ќе се обезбеди доминација на државното знаме. Во однос на содржината на бајракот, меснохералдичкиот систем се залага за композиција, заснована на малиот грб, но не дозволува целосно пресликување на блазонот на истиот, бидејќи такво знаме во облик на хералдички стег

proportions of 6:5 was defined.² With this form of small Arms the LSGUs receive an equal outer contour.

The second step for standardization refers to the position of each LSGU prescribed by the Law on territorial organization. This is done by assigning rank crowns that can be divided into two groups: urban and rural, appropriately for LSGUs with urban or rural seats. Furthermore, the crowns are divided into subgroups, so that there are the following urban crowns: the crown of the capital, the crown of a historic capital, the crown of a municipality within the City of Skopje, and a basic urban crown as well; and the following rural crowns: wheat, poppy and palisade crown. With these crowns, the middle form of Arms is formed.

The third step is the addition of a heraldic wreath to the Arms. The wreath can be related to the status of the LSGU, for example if it is the capital or a historical capital, but in other cases it provides space for highlighting the uniqueness of each individual LSGU. In this way the great Arms

are formed. Additionally, the Arms might have a motto, as well as decorations if such are owned by the holder of the Arms. The purpose and use of each of the three forms of the Arms are prescribed by the Rulebook for the Use of Arms and the Flag, which MHS prepares for the needs of each separate LSGU.

Regarding the flags within the local heraldic system, MHS proscribes that each LSGU has its own banner in proportions of 2:3. This means that when the flag of an LSGU will be flown next to the national flag with the same width, it will be shorter and thus the dominance of the national flag will be ensured. Regarding the contents of the flag, the local heraldic system favors composition based on the small Arms but does not allow full replication of the same blazon such as a flag-shaped heraldic banner of Arms, which is envisaged for use as the standard of the Mayor of an LSGU. Permissible are special ceremonial flags such as gonfalons. The purpose and use of flags is also provided with the said Rulebook.

Основна урбана круна според системот / The system's basic urban crown

се предвидува како стандард на градоначалникот на ЕЛС. Дозволена е и изработка на специјални церемонијални знамиња како хоругви. Намената и употребата на знамињата исто така е пропишана со споменатиот Правилник.

Хералдичките значки, иако не се задолжителен дел од хералдичките достигнувања, може да се засноваат на дел од грбот, но може и да бидат независни од него. Хералдичките значки во никој случај не претставуваат целосна копија на малиот грб. Хералдичките значки претставуваат ознаки, носени само од вработените во администрацијата на секоја посебна ЕЛС, и не треба да се поистоветуваат со други можни значки од чисто рекламнo-промотерски или комерцијален карактер.

На печатите на ЕЛС се користи средната форма на грбот. Ова е со цел да се нагласи официјалноста на печатот, и е во согласност со употребата на одделните форми на грбот, пропишани со Правилникот за нивна употреба.

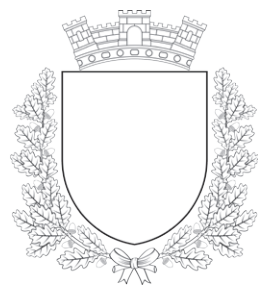
Досега, кај нас е изработен еден грб според нормите на овој систем. Тоа е грбот на Општина Радовиш. Со ваквите норми, меснохералдичкиот систем ќе ја доближи македонската месна хералдика до земјите каде што оваа проблематика има и поголема традиција, но и поголемо внимание. Тука пред сè се мисли на Португалија и Шпанија, а доказ дека и малите земји треба да се занимаваат со оваа проблематика се Хрватска и Грузија, каде што меснохералдичките системи се од сосема нов датум. ■

Венец според системот на MX3 / A wreath according to the system

Голема форма на грб според системот / Greater Arms according to the system

Голема форма на грб според системот / Large Arms according to the system

Heraldic badges, though not a mandatory part of heraldry achievements, can be based on the Arms, but may also be independent of it. Heraldic badges in no way constitute a complete copy of the small Arms. Heraldic badges are worn only as insignia of the staff in the administration of each separate LSGU, and should not be confused with other possible badges of a pure advertising, promoting or commercial character.

The seals of LSGUs use the middle form of the Arms. This is designed to highlight the officiality of the seal and is in accordance with the use of the forms of Arms prescribed by the Rulebook for their use.

So far, only one Coat of Arms of an LSGU has been made according to the norms of the system. That is the Arms of the Municipality of Radoviš. With such norms, the local heraldic system will bring the Macedonian local heraldry closer to countries where this issue has more tradition and more attention is paid to it. This mainly refers to Portugal, Spain, and also a proof that other smaller countries have to deal with this issue are countries such as Croatia and Georgia, where their respective local heraldic systems are of quite a recent date. ■

НАВОДИ • ENDNOTES

[1] Јован Јоновски, Месна хералдика во Република Македонија, Македонски хералд бр.6, септември 2012

[2] Јован Јоновски, Штитот во македонската месна хералдика, Македонски хералд бр.8, јуни 2014

ШПАНСКА ВОЕНА ХЕРАЛДИКА

Иван Нацевски

ШПАНИЈА е земја со вековна хералдичка традиција уникатна во многу погледи па затоа и не е за изнеудување што токму шпанските вооружани сили, а во прв план шпанската армија, се носители на исклучителни хералдички достигнувања. Грижата за овие достигнувања е во надлежност на Институтот за воена историја и култура (Instituto de Historia y Cultura Militar). Своето потекло Институтот може да го проследи назад до 1810 год. кога за прв пат е формиран шпански воен депозит.¹ Од тогаш па сè до денес основната задача на оваа установа е да сочувува сведоштва за подвизите и трагедиите на шпанската воена историја.² Особено важен дел од ваквата задача претставува и проучувањето на постоечките воени грбови, но и создавањето нови такви.

Во основа хералдичките ознаки на шпанската армија можат да се поделат во две групи: хералдички грбови и хералдички значки (беџови). Хералдички грб може да има секоја единица на шпанската армија со големина на баталјон или поголема. Грбот претставува комплексно хералдичко достигнување кое раскажува за историјата и достигнувањата на секоја единица носител. Тие можат да се сретнат во две претстави и тоа како мал грб составен само од штит и како голем грб со дополнителни атрибути. Малиот грб својата употреба ја наоѓа на униформите, а големиот грб по правило се користи за поцеремонијални официјални употреби. Големеиот грб во основа се состои од штит, атрибути, круна и

SPANISH MILITARY HERALDRY

Ivan Nacevski

SPAIN is a country with centuries old heraldic tradition unique in many aspects so it's not a surprise that the Spanish Armed Forces and especially The Spanish Ground Army are armigers of exceptional heraldic achievements. The care for these achievements is in the jurisdiction of the Institute for Military History and Culture (Instituto de Historia y Cultura Militar). The institute can trace its roots back to 1810 when the first Spanish Military Deposit was formed.¹ Ever since this institution has the principle task of conserving evidence of the victories and tragedies in Spanish military history.² The study of the existing military Coat of Arms and the creation of new ones is a very important part of that task.

The Spanish military insignias can be basically divided into two major groups: in the first one are the heraldic Coats of Arms and in the second the heraldic badges. Every unit of the army the size of battalion or larger has the right of its own Coat of Arms. The Coats of Arms represent a complex heraldic achievement which depict the history and achievements of each armiger unit. The Coats of Arms can be found in two different versions; such as lesser Coat of Arms comprised of only a shield, and a greater Coat of Arms with additional attributes. The lesser version finds its main use on the military uniforms of the army and the greater version is used in official and ceremonial occasions. The greater version of the Coat of Arms is comprised of a shield, attributes, crown and the name of

Грб на 20-ти артилериски полк / CoA of the 20th Field Artillery Regiment

Грб на 1-виот кралски почесен пешадиски полк / CoA of the 1st King's Immemorial Infantry Regiment

име на единицата. Дополнително на него можат да се прикажат и добиени одликувања. Содржината на штитот е разновидна и зависи од видот, родот, службата, историјата или пак локацијата на дадена единица. Па така, грбовите на регионалните команди во себе содржат значаен дел од грбот на местото на нивната постојана дислокација. Делови од месно – хералдички грбови се среќаваат и на други помали единици. Особено интересно е тоа што единиците на шпанскиот легион користат и лични грбови како дел од своето хералдичко достигнување.³ Сепак, може да се каже дека најголем дел од грбовите содржат воена амблематика.⁴ Тука пред сè можат да се набројат разноразни оружја, делови од оклоп, тврдини и фортификациски елементи па дури и современи машини како булдозери, тенкови, радары итн. Животинските мотиви се исто така застапени, но во нешто помал број. И покрај богатството од грбови и длабока традиција, постои евидентна неправилност

Бец на шпанската армија /
Badge of the Spanish army

во поставувањето на поделните симболи на штитот.⁵ Ова можеби е резултат на компромисот меѓу традиционалната хералдика од една и воениот прагматизам од друга страна.

Втор неодминлив елемент се атрибутите на грбот. Тие претставуваат штитодржачи преку кои се истакнува припадноста на единицата кон даден род и служба во армијата. Атрибутите се поставени вкрстени зад штитот. Сами по себе тие не се претерано оригинални како решенија. Така, пешадиските единици за атрибут имаат две вкрстени пушки, коњаничките две вкрстени копја со пламенци, артилериските топови, логистичките пушка и факел. Вишите команди имаат две вкрстени генералски палки, а регионалните команди офицерска палка и сабја. Кралската шпанска круна поставена над штитот ја означува државната припадност на армијата и нејзината директна потчинетост на заповедите на шпанскиот крал. Под штитот на лента е испишано името на единицата, а најистакнатите единици кои се стекнале со кри де гер (cri-de-guerre) истиот го

the unit armiger. Additionally the Coat of Arms can display received military decorations. The content of the shield is diverse and dependent of the army type, branch, service, history or the location of the unit armiger. So, the Coats of Arms of the regional commands use an important part of the civic Arms of the place of their permanent dislocation. Parts of civic Coats of Arms can be found on the Arms of other smaller units too. What is more interesting is that the units of the

Spanish Legion use personal Coat of Arms as part of their own heraldic achievements.³ However, it's easily said that the majority of Coats of Arms contain military charges.⁴ Primarily this includes different types of Arms, parts of armor, castles and fortification elements even modern contemporary machines like bulldozers, tanks, radars and etc. Animal charges are also present but in some what lesser numbers. Despite the great number of Coats of Arms there is an evident misplacement of the separate charges on the shield.⁵

This malpractice may be the result of the compromise between traditional heraldry on one hand and military pragmatism on the other.

A second, unavoidable part of the Coats of Arms are their attributes. They are supporters that highlight the affiliation of a certain unit to a particular branch or service of the army. They are displayed in a saltire behind the shield. The attributes are not very original in terms of graphical solutions. So, the infantry units have two rifles for attributes, the cavalry units two lances with guidons, the artillery two cannons, the logistic units a rifle and a torch. The army headquarters have two Spanish captain general's baton and the regional commands have an officers baton and sabre. The Spanish royal crown is placed on the shield and it represents the status of the army as a state body and its direct subordination to command of the Spanish King. Below the shield the name of the unit is displayed on a scroll and the units that have earned the right of cri-de-guerre display it on another scroll below the name.⁶ Additionally on the flanks of

истакнуваат над името на единицата.⁶ Дополнително од страните на штитот на ленти единиците можат да ги истакнуваат мисиите и операциите во кои учествувале.

Одликувањата кои ги добила единицата исто така се прикажуваат на грбот и тоа во неговото подножје. Ордени се прикажуваат преку орденските ленти, а медалите се прикажуваат во целост. Доколку единицата е носител на највисокото воено одликување т.н. лауреада, тогаш истото се претставува околу штитот како ловоров венец со четири сечива од мечеви.⁷

Хералдичките значки (бецови) на шпанската армија можат да се групираат во неколку групи. Бецот на армијата претставува златен орел во приказ кој на градите има црвен јаквин крст, а над главата шпанска царска круна. Орелот, инаку симбол на апостол Јован, е присутен во шпанската хералдика уште од вермето на кралицата Изабела I и кралот Фернандо II, а до 1981 год. е дел и од шпанскиот државен грб. Овој бец се истакнува на шапките носени од шпанската армија. Најголема група меѓу бецовите се значките за припадност кон армиски род или служба. Тие се истакнуваат на реверите од палтата и кошулите на униформите. Она што нив ги прави интересни е тоа што тие претставуваат класични хералдички бецови со класични хералдички симболи т.е се чувствува отсуство на современи симболи како антени, тенкови, ракети и др. Така на пример бецот на шпанскиот легион содржи вкрстени мускет, самострел и бојна секира, а врз нив е поставена шпанската кралска круна. Коњаницата пак, за бец има вкрстени копја со пламенци, меѓу нив вкрстени сабји, а над сето тоа шпанска царска круна.

Сегашната состојба со знамињата во шпанската армија не е толку разнообразна како со грбовите и бецовите. Од историска перспектива шпанската армија располагала со повеќе видови знамиња. Поточно, секој полк имал три знамиња: една коронела и две сенсильи.⁸ Но, со во-

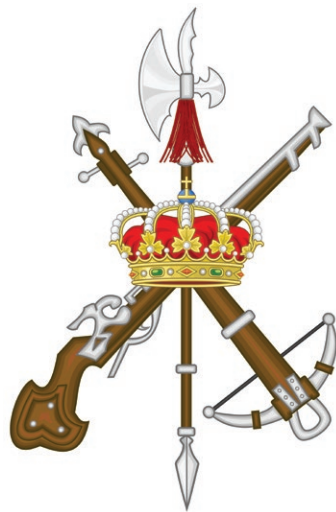
the shield on smaller scrolls the wars, missions and operations that the unit has been a part of can be displayed.

The orders and medals that the unit has been decorated with are displayed right below the Arms shield. The orders are represented by their ribbon and the medals are displayed in their whole appearance. If the unit is decorated with the highest military decoration the "laureada" then the latter is represented as a laurel wreath with four blades of sword.⁷

The heraldic badges of the Spanish Ground Army can be divided into several groups. The badge of the Army represents a golden eagle displayed with a red St. James Cross on its chest and a Spanish Royal Crown over the head. The eagle, otherwise a symbol of St. John The Evangelist is a constant part of Spanish heraldry since the rule of the Isabella Catholic Queen and Ferdinand the Catholic King and as such is part of the Spanish Coat of Arms until the 1981 when it was removed. The badge is worn on the headgear of the Spanish Ground Army. The biggest group among the badges is the one that represent

the affiliation to an army branch or service. They are worn on the collar of the coats and shirts of the army uniforms. What makes this group of badges especially interesting is the fact that they are composed of purely heraldic symbols or simply said there's evident absence of modern contemporary symbols like radars, tanks, rockets and etc. For example the badge of the Spanish Legion is made of crossed musket, crossbow and halberd axe with the Spanish royal crown placed on them. The Cavalry on the other hand has two crossed lances with guidons and two crossed sabres between the lances and the Spanish royal crown above it all for a badge.

The present day situation with the flags in the Spanish Ground Army is not as versatile as the one with the Coats of Arms and badges. From a historical perspective the Spanish army had several flags in use. More accurately,

Бец на шпанскиот легион /
Badge of the Spanish legion

ведувањето на денешното знаме како национално во 1843 год. единиците се обврзани да го користат како свое воено знаме.⁹ Имено, денес полковите, бригадите, независните баталјони на шпанската армија за знаме го користат државното кое на себе го носи државниот грб, а околу грбот со црни букви е напишано името на единицата. Ако ова знаме е со димензии 147.5 цм на 120 цм се работи за бајрак на единицата, а ако е со сооднос 1:1 и промер 56 цм се работи за стег на единицата.¹⁰ Сепак, одредени единици на армијата во определени церемонијални пригоди сè уште истакнуваат историски знамиња. Таков е случајот со Прастариот пешадиски полк на кралот број 1 (Regimiento de Infantería Inmemorial del Rey n.º1).

Помалите единици кои се во состав на гореспоменатите користат знамиња за свое означување и тоа најразлични пламенци.¹¹ Овие знамиња се од понизок ранг и на нив не се истакнуваат одликувања, но тие задржале извесен дел од содржините на историските шпански воени знамиња што ги прави особено интересни.

Сè на сè шпанската воено – хералдичка пракса и многувековно искуство се исклучителен позитивен пример за тоа како се негува воената традиција и слава. Останува само да се надеваме дека и нашата армија ќе смогне сили и ќе се угледа на овој светол пример, па конечно ќе се воведи логика и ред во хаосот на нашите воени ознаки. ■

Бец на шпанската коњаница
/ Badge of the cavalry of the Spanish army

Знаме на пешадиска единица
/ Flag of an infantry unit

each regiment had three flag; one called “coronela” and two other - “sencillas”.⁸ But with the introduction of the present day flag as national in 1843, all military units were obligated to use it as military flag of their own.⁹ Namely, today the regiments, brigades and the independent battalions of the Spanish army use the state national flag which displays the Spanish national Coat of Arms with the name of the unit written around it. If the dimensions of this flag are 147.5 cm by 120 cm it is considered for a

standard of the unit. But if it is with a proportion of 1:1 and dimensions of 56 cm it’s considered for a banner of the unit.¹⁰ Nevertheless, separate units of the army in different ceremonial and official occasions still display historical flags. Such is the example of the 1st King’s Immemorial Infantry Regiment (Regimiento de Infantería Inmemorial Del Rey n.º1).

The smaller units which are part of bigger ones use different guidons and pennons for their own purposes.¹¹ These flags are of a lesser grade and rank and they cannot be decorated with honor streamers. But they have retained features from the older historical flags which makes them especially interesting.

All in all the Spanish military heraldic praxis and centuries long experience are an exceptionally positive example for the right way to care and nurse military tradition and glory. We can only hope that our own army will find the strength and will emulate this fine example and by doing so bring logic order in the chaos of our military insignia. ■

НАВОДИ • ENDNOTES

[1] <http://www.ejercito.mde.es/unidades/Madrid/ihycm/Organizacion/organizacion.html>
[2] *ibidem*...
[3] Стивен Слейтер, Геральдика. Иллюстрированная энциклопедия, 2005, стр. 163
[4] Vicente de Cadenas y Vicent Fundamentos de heráldica:(ciencia del blasón), Madrid, 1994,
[5] *Ibidem*...
[6] Слейтер, Геральдика, стр. 163

[7] *ibidem*...
[8] <http://www.ejercito.mde.es/unidades/Madrid/ihycm/Actividades/Ciclos/Divulgativos/vexi-historia-bandera.html>
[9] *ibidem*...
[10] http://www.armada.mde.es/ArmadaPortal/page/Portal/ArmadaEspañola/conocenos_historia/prefLang_en/03_bandera_armada--14_misclania#banderaFAS
[11] <http://www.ejercito.mde.es/unidades/Madrid/ihycm/Actividades/Ciclos/Divulgativos/vexi-historia-bandera.html>

ЗНАМЕТО НА ЛИТВАНИЈА

Александар Гиџаровски

ЛИТВАНИЈА е балтичка земја со силна државничка традиција, којашто произлегува од Големото литванско кнежевство, подоцна Полско-литванско кнежевство, и силно присутна хералдика и симболи како извор за единствен, препознатлив и уникатен симбол, којшто би ја претставувал литванската нација – денешното литванско знаме (Lietuvos valstybės vėliava).

ДРЖАВНО (ИСТОРИСКО) ЗНАМЕ

Според книгата „Banderia Prutenorum“ од Јан Длугосз, во XV век, две знамиња биле користени во времето на Големото литванско кнежевство.

Првото е црвено, со витез на коњ, на литвански познато како Витис (Vytiis), а на полски – Погон Литевска (Pogon Litewska). Тоа најнапред било користено како воено, а подоцна и како државно знаме на Големото литванско кнежевство. Во 2004 год., ова знаме беше прифатено како државно знаме (state flag) на Република Литванија (забелешка: терминот „државно“ знаме на македонски јазик може да внесе забуна, и е различно од „национално“ знаме коешто е прворангирано).

Во практиката, тоа има церемонијална употреба, и се вее на места што се историски поврзани со Големото литванско кнежевство, на пр. замокот во старата литванска престолнина Тракаји.

Второто е црвено, со симболот познат како „столбовите на Гедиминас“. Ова знаме било веено од страна на благородничките семејства во Литванија. Денес, симболот може да се сретне на реверсот на литванските монети.

НАЦИОНАЛНО ЗНАМЕ

Во периодот на Полско-литванското кнежевство, во борбата за национална преродба, произлегла потребата од посебно литванско знаме. Врховниот литвански национален совет, во 1794 год. донел одлука, националната гарда во Вилнус да носи сино-зелени ознаки. Сината боја ја прет-

THE LITHUANIAN FLAG

Aleksandar Gižarovski

LITHUANIA is a Baltic country with a strong statehood tradition which stems from the Grand Duchy of Lithuania, later the Polish-Lithuanian Commonwealth, with a widespread presence of heraldry and symbols which are a source for a single, distinctive and unique symbol that would represent the Lithuanian nation - today's Lithuanian flag (Lietuvos valstybės vėliava).

STATE (HISTORIC) FLAG

According to the book Banderia Prutenorum, written by Jan Długosz in the XV century, two flags were used during the period of the Grand Duchy of Lithuania:

The first one is red, with a knight on horseback, in Lithuanian known as Vytiis, and in Polish as Pogon Litewska. It was first used as a military flag, and later as the national flag of the Grand Duchy of Lithuania. In 2004, this flag was adopted as the state flag of the Republic of Lithuania. In practice, it has a ceremonial use, and is flown on sites that are historically

associated with the Grand Duchy of Lithuania, for example, on the island castle of the old Lithuanian capital Trakai.

The second one is red, with the symbol known as the „Pillars of Gediminas“. This flag was flown by noble families in Lithuania. Today, the symbol can be found on the reverse of Lithuanian coins.

NATIONAL FLAG

During the Polish-Lithuanian Commonwealth, in the struggle for national revival, the need arose for a separate Lithuanian flag. The Lithuanian Supreme National Council of 1794 decided that the National Guardsmen in Vilnius should wear blue-green markings. The blue color represented stability, and the green - hope. After the partition of the Polish - Lithuanian Commonwealth, today's

Замокот во Тракаји / Столбовите на Гедиминас / Знамето со Vytiis
Trakai Castle / Pillars of Gediminas / The Vytiis flag

ставувала стабилноста, а зелената – надежта. По поделбата на Полско-литванското кнежевство, денешната територија на Литванија потпаѓа под Руската империја. Големото собрание на Вилнус, во декември 1905 година, донело барање за поголема автономија во рамките на Империјата. За да се оградат од револуционерните движења со комунистички предзнак, како и да се оддалечат од старото литванско кнежевство во коешто живееле и словенски народи, Собранието не го прифатило знамето со Витис.

Според современата традиција на тробојни знамиња, по Француската револуција, се создала потреба од дизајнирање ново знаме. Во 1917-тата, Вилнуската конференција, на којашто биле поставени темелите на независната литванска држава, било покренато прашањето за националното знаме на Литванија. Специјална комисија, во состав: Жмуидзинавичиус, Даугирдас и Басанавичиус го дала предлогот – знаме со вертикални ленти: жолта, зелена и црвена, и во кантон, грбот Витис. Меѓутоа, Уставот на Литванија од 1922 не спомнува никаков грб, па така е добиено знамето на Литванија, коешто е во употреба и ден денес.

ЗНАМЕ НА ЛИТВАНСКАТА ССР

По анексијата од страна на СССР, во Литванската ССР била забранета употребата на старото литванско знаме, и тоа било заменето со генеричко советско знаме – црвено поле, во кантон композиција од буквите „LIETUVOS TSR“ и срп и чекан, коешто било во употреба од 1940 до 1953 година, кога било заменето со знаме со три ленти – црвена со висина од 2/3, бела со висина 1/12 и зелена со висина 1/4, во кантон задолжителните срп и чекан, со црвена ѕвезда над нив, фимбрирана жолто. Ова знаме беше официјално до 1988-та, кога Врховниот совет на Литванската ССР, под влијание на поддржувачите за независност – Сајудис, го исфрли од употреба, и цели две години пред обновувањето на литванската независност ја прогласи жолто-зелено-црвената тробојка за официјално знаме на Литванската ССР. ■

territory of Lithuania fell under the Russian Empire. The Grand Assembly of Vilnius in December 1905 brought demands for greater autonomy within the Empire. To opt out of any association with communist revolutionary movements, and

to move away from the old Grand Duchy of Lithuania in which other, mainly Slavic peoples lived, the Parliament did not accept the flag with the Vytis.

According to the contemporary tradition of three-striped flags after the French Revolution, a need for designing a new flag has arisen. In 1917, the Vilnius Conference, which laid the foundation of the independent Lithuanian state, the question on the national flag of Lithuania was raised. A special commission consisting of Žmuidzinavičius, Daugirdas and Basanavičius brought forward the proposal - a

flag with three vertically aligned stripes - yellow, green and red, and in canton the Arms with the Vytis. However, the Lithuanian Constitution of 1922 does not mention any Arms, and thus the flag of Lithuania which is still used today came into existence.

FLAG OF THE LITHUANIAN SSR

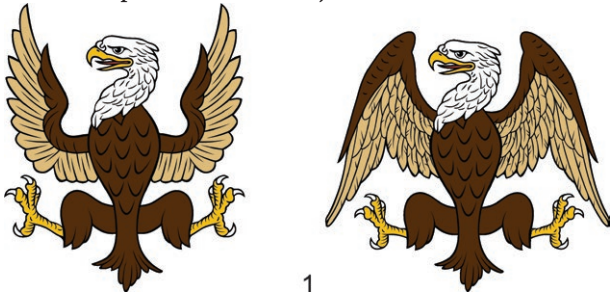
After the annexation by the USSR, the use of the national Lithuanian flag in the Lithuanian SSR was banned, and it was replaced with a generic Soviet flag – a red field, in the canton a composition of the letters „LIETUVOS TSR“ and the hammer and sickle symbol, which was in use from 1940 to 1953, when it was replaced by a flag with three stripes, red with a height of 2/3, white with height of 1/12 and green with height of 1/4, in the canton the mandatory hammer and sickle symbol, with a red star, bordered in yellow above them. This flag was officially used until 1988, when the Supreme Soviet of the Lithuanian SSR, influenced by supporters of independence - Sajudis, excluded it, and two years before the restoration of Lithuanian independence proclaimed the yellow-green-red tricolor as the official flag of the Lithuanian SSR. ■

Замокот на Гедиминас во Вилнус
/ Знаме на ЛССР /
Знаме на Република Литванија
Gediminas Castle in Vilnius /
The flag of LSSR / The flag of the
Republic of Lithuania

МАКЕДОНСКИ ХЕРАЛДИЧКИ ТЕРМИНОЛОШКИ РЕЧНИК

ХЕРАЛДИЧКИОТ опис на птиците се осврнува на две главни карактеристики. Тоа се положата на телото и положбата на крилјата. Дополнително може да се опишува бројноста на главите т.е. дали има една или повеќе, како и насоката на која е свртена истата. Тука се користат истите термини како и кај лавовите.

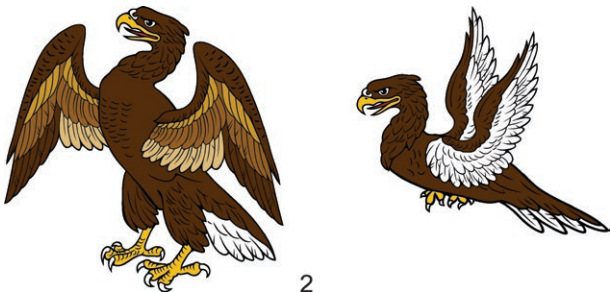
Она што е лавот меѓу хералдичките ѕверови, тоа е орелот меѓу хералдичките птици. Оваа граблива птица е нарекувана цар на небото и претставува втор најчесто среќаван хералдички симбол. Како симбол орелот е постар од хералдиката, и е користен уште од древноста во Персија, Рим, а подоцна Византија и државата на Карло Велики. Денес орелот во некоја своја форма е дел од грбовите на голем број европски земји како Германија, Австрија, Полска, Русија, Србија, Албанија, Црна Гора итн.

Положбата на телото на орелот се припишува и на другите хералдички птици, иако има положби кои се својствени за одреден вид птица.

ПОЛОЖБА НА ТЕЛОТО

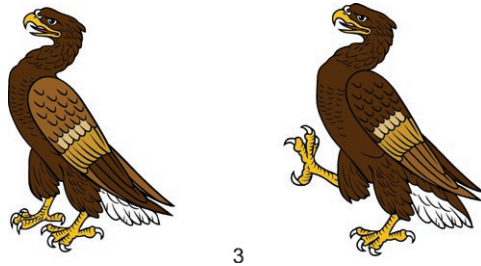
1. **ВО ПРИКАЗ** (анг. displayed) – Орелот е прикажан со крилјата и нозете се прикажани на двете страни од телото свртено кон набљудувачот. (сл.1)

2. **ВО ПОЛЕТ** (анг. rising) – телото е прикажано

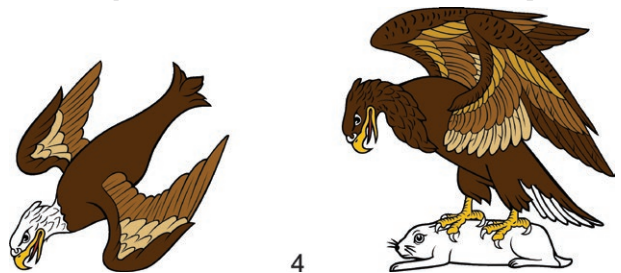
свртено настрана со главата устремена нагоре, со крилјата исправени како на полетување. (сл.2а)

3. **ВО ЛЕТ** (анг. volant) – телото е прикажано свртено настрана, со главата устремена нагоре, но нозете, а крилјата се во некоја од можните положби. (сл.2б)

4. **ПРИЗЕМЈЕН** (анг. trussed, close или perched) – птицата е во покој со крилјата прибрани кон телото. (сл.3а)

Многу често кога е во ваква положба, орелот е

прикажан со крената десна нога. (сл.3б)

5. **ВО НАПАД** – телото е прикажано свртено настрана надолу како во пикирање. Главата е устремена напред и надолу. Крилјата можат да бидат прикажани или припнати, но секогаш се само отворени. (сл.4а)

6. **НА ПЛЕН** (анг. upon prey) – орелот е врз некој плен, често зајак, и со клунот јаде од пленот. (сл.4б)

ПОЛОЖБА НА КРИЛЈАТА

7. **ПРИКАЖАНИ** (анг. displayed) – крилјата се растргнати на двете страни од телото така што и двете се гледаат во целост. (сл.1 и 2а)

8. **ПОДИГНАТИ** (анг. addorsed) – крилјата се подигнати како за полетување така што само врвовите на десното се гледаат над целосно прикажаното лево па двете се споени едно кон друго. (сл. 2б)

9. **РАШИРЕНИ** (анг. elevated) – крилјата се подигнати при што врвовите на истите се насочени нагоре. (сл.1а)

10. **ОТВОРЕНИ** (анг. inverted) – крилјата се подигнати, но врвовите на истите се насочени надолу. (сл.1б и 2а)

5

ДЕЛОВИ ОД ОРЕЛ

Главата на орелот или на кое било животно може да се претстави на два начина:

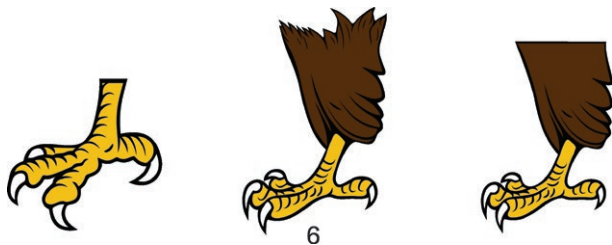
11. **ОТСЕЧЕНА** (анг. couped) – кога вратот е уредно исечен. (сл.5в)

12. **ОТКИНАТА** (анг. erased) – кога вратот е откинат и има делови кои недостигаат. (сл.5б)

13. **ОРЕЛСКА НОГА** – се прикажува со пердупвестиот дел на бутот. Исто како и главата, може да биде отсечена или откината. (сл. 6а и 6б)

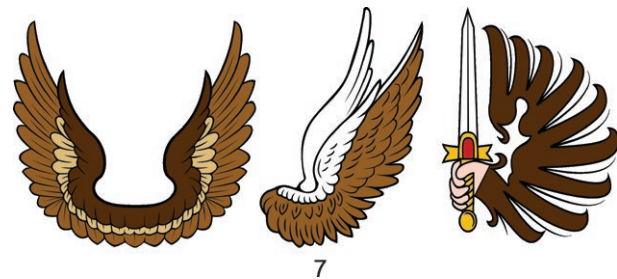
14. **ОРЕЛСКА КАНЦА** – претставува отсечена орелска нога но секогаш без пердупвестиот дел од бутот. (сл.6в)

15. **ОРЕЛСКИ КРИЛЈА** – доста чест симбол употребуван на штитот, но и на челенката. Се среќаваат како две крила или пак како едно кри-

6

ло, но секогаш прикажани и раширени. (сл.7б) Кога се две можат да бидат независни едно од друго или пак споени. Кога се споени се означуваат како чифтосани. (сл.7а)

7

Особено интересен симбол е орелско крило со меч в рака. (сл.7в)

ДРУГИ АТРИБУТИ

Други атрибути на главата можат да бидат:

16. **КРУНИСАНА** (анг. crowned) на главата да има круна. (сл.5а)

17. **ОГЛАВЕНА** (анг. gorged) кога на вратот има ставено железна алка со или без ланец. (сл.5в)

Честопати оглавот околу вратот е круна. Во тие случаи се работи за окрунета глава. (сл.5б)

8

ПОСЕБНИ ПОЛОЖБИ

18. **ПЕЛИКАН ВО СВОЕТО МИЛОСРДИЕ** (анг. a pelican in her piety) – пеликан со подигнати крилја кој со својот клун си ги боде градите за да ги нахрани своите пилиња. (сл.8а)

19. **БОДАР / ВО СВОЈАТА БОДРОСТ** (анг. vigilant) – птица свртена десно и застаната на една нога. Најчесто вака е прикажан жеравот. (сл.8б)

9

20. **ПАУН ВО СВОЈАТА ГОРДОСТ** (анг. a reasock in his pride) – паун во пресрет со прикажана раширена опашка. (сл.9а)

21. **ФЕНИКС – ЖАР ПТИЦА** (анг. phoenix) – е една од ретките митски птици која се употребува во хералдиката. Фениксот секогаш се претставува како полуорел во полет со крилјата прикажани и раширени, кој се издига од разбеснети огнени јазици. Понекогаш главата на орелот се среќава и украсена со перчин од паун. (сл.9б) ■

АКТИВНОСТИ НА МХЗ

АКТИВНОСТИТЕ на МХЗ од претходниот број минаа во знакот на месната хералдика. Најнапред беше изработен првичниот месно хералдички систем за грбовите и знамињата на единиците на локалната самоуправа. Потоа беше изработен и стандарден конкурс, којшто беше понуден на повеќе општини. Новиот систем се примени на грбот на општина Радовиш, којшто доби хералдички грб изработен од членови на МХЗ.

Здружението „Хаемус“ организира предавање на хералдот на МХЗ – Јован Јоновски, на тема „Грбот на Република Македонија“. Во соработка со „Секој студент“ беше организирано предавање и работилница, на којшто студентите можеа да се запознаат со хералдиката и да ги направат своите први чекори во креирањето грбови. Истата можност ја имаа и децата на работилницата, организирана од „СЕНД Интернешнал“.

Секретарот на МХЗ, Александар Гиџаровски, оствари посета на „Про Хералдика“ во Штутгарт и на еден од најистакнатите соработници д-р Ролф Сутер. Исто така, Гиџаровски ја посети и хералдичката канцеларија на Литванија, како и Хрватското хералдичко и вексилолошко друштво.

Делегација на МХЗ присуствуваше на годишното собрание на Бугарското хералдичко и вексилолошко здружение во Софија. ■

ACTIVITIES OF MHS

THE ACTIVITIES of MHS since the previous issue were marked primarily by local heraldry. First, the initial draft of the municipal heraldry system of heraldic Coats of Arms and flags of the municipalities was written. Then, a standard competition announcement for new Coats of Arms was developed and offered to several municipalities. The new system was then first applied to the Municipality of Radoviš, which got new heraldic Coat of Arms, made by members of the MHS.

The civil association “Haemus” organized a lecture by the Herald of MHS Jovan Jonovski, titled “Arms of the Republic of Macedonia – a dilemma topic”. Another lecture and a workshop was organized in collaboration with the organization “Every student”, where students could learn about heraldry and make their first steps in creating Coats of Arms. An equal opportunity was presented to the children

at a workshop organized by “SEND International”.

The secretary of MHS, Aleksandar Gižarovski visited “Pro Heraldica” in Stuttgart and one of its foremost contributors, Dr. Rolf Sutter. Also, Gižarovski visited the Heraldry Office of Lithuania, as well as the Croatian Heraldry and Vexillology Society.

A delegation of MHS attended this year’s meeting of the Bulgarian Heraldry and Vexillology Society in Sofia. ■

Секретарот Александар Гиџаровски на средбата со претседателот на ХГЗД Жељко Хејмер / Secretary Aleksandar Gižarovski with HGZD president Željko Hejmer

НАКРАТКО • IN BRIEF

На самиот почеток на 2014 година, Македонското Хералдичко Здружение го промовираше новиот дизајн на својата веб-страница, изработен од Коста Стаматовски. Посетете нè на heraldika.org.mk

At the very beginning of 2014, the Macedonian Heraldry Society introduced a new design of its website, created by Kosta Stamatovski. Visit us at heraldika.org.mk

МАКЕДОНСКИ ПОЛИЦИСКИ ОЗНАКИ (2)

Трајче Трајков

НА 22.4.1998 год. Владата на Република Македонија донесе нова Уредба за униформата и ознаките на униформата на полицијата во Министерството за внатрешни работи¹ со која не беа направени никакви промени во делот на полициските ознаки. Ознаките регулирани со уредбата од 1994 год. останала во употреба, повторно пропишани како дел од полициската униформа.

Во 1999 год., специјалната единица на МВР формирана уште во далечната 1981 год., го доби препознатливото име „Тигар“ и симболот на тигар како свој заштитен знак. За таа цел, на 14.9.1999 год. Владата на РМ донесе Уредба за изменување и дополнување на Уредбата за униформата и ознаките на униформата на полицијата во МВР, со која беа пропишани новите ознаки на полициските „Тигри“.

„На горниот дел од десниот ракав на виндјакната од зимската и летната маскирна униформа и на маскирната кошула со кратки ракави, на растојание од 10 см од горниот раб на ракавот е вишиен правоаголен амблем со димензии 10,5 x 2,5 см, изработен од чоја со светлосина боја, на кој со бели букви е извезено „СПЕЦИЈАЛНА ПОЛИЦИЈА“, а од внатрешната страна на растојание од 0,5 см од надворешниот раб е опшиена жолта лента. На горниот дел од левиот ракав на виндјакната од зимската и летната маскирна униформа и на маскирната кошула со кратки ракави на растојание од 10 см од горниот раб на ракавот е вишиен амблем во облик на штит со димензии 11 x 9,5 см, изработен од чоја со светлосната боја, на кој со бели букви е извезено „РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА“, под тоа „ЕДИНИЦА ЗА СПЕЦИЈАЛНИ ЗАДАЧИ“ подвлечена со жолта линија по должината на целиот натпис, под која линија е извезено „SPECIAL POLICE FORCE“, а под тоа со големи букви е извезено „ТИГАР“. Под сите натписи, во комбинација од бела, кафеава, црвена и жолта боја е извезен тигар, под него две молњи со жолта боја, а целиот амблем на растојание од 0,5 см од надворешниот раб е извезен со жолта лента. Овој амблем во намалена форма со димензии 5,5 x 4

MACEDONIAN POLICE INSIGNIA (2)

Trajče Trajkov

ON April 22, 1998 The Government of the Republic of Macedonia adopted a new Regulation on uniforms and insignia of the police uniform in the Ministry of Interior¹ with which there were no changes in the police insignia. Markings prescribed by the Regulation of 1994 remained in use, again prescribed as part of the police uniform.

In 1999, the Ministry of Interior's special unit which was formed back in 1981 got the recognizable name "Tigers" and a tiger as its symbol. Therefore, on April 9, 1999 the Government adopted the Decree for amending the Decree on the uniform and insignia of the police uniform in the Ministry of Interior, with which the new marks for the "Tigers" were set.

"On the upper right sleeve of the windbreaker from the winter and summer camouflage uniforms and the camouflage shirt with short sleeves, at a distance of 10 cm from the upper edge of the sleeve a rectangular emblem with dimensions 10.5 x 2.5 cm is embroidered, made of light blue colored felt, on which in white letters the words „SPECIJALNA POLICIJA“, („SPECIAL POLICE“) are embroidered, and on the inside at a distance of 0.5 cm from the outer edge there is a bordered yellow strip. On the upper left sleeve of the windbreaker from the winter and summer camouflage uniforms and the camouflage shirt with short sleeves at a distance of 10 cm from the upper edge of the sleeve an emblem in the shape of a shield with dimensions 11 x 9.5 cm is embroidered, made of felt with light blue color, on which with white lettering is embroidered „REPUBLIKA MAKEDONIJA“ („REPUBLIC OF MACEDONIA“), and under it „EDINICA ZA SPECIJALNI ZADAČI“, („SPECIAL TASK UNIT“), underlined with a yellow line along the entire inscription, below which the words "SPECIAL POLICE FORCE" are embroidered, and below with large letters is embroidered „TIGAR“ („TIGER“). Under all, in a combination of white, brown, red and yellow colors a tiger is embroidered, under which there are two lightnings in yellow, and around the whole emblem at the distance of 0.5 cm

см е вишиен на маскирната капа, а на десната страна од зелената беретка е поставена значка во форма на штит со испакнат знак на тигар со димензии 3 x 3 см.⁴² Истите ознаки согласно чл.2 се носат на летачкиот комбинезон и на црната беретка. Со оваа измена беше отстранета од употреба значката за маскирна капа со шеснаесетзрачно сонце.

Во 2000 год. беа дизајнирани и воведени нови униформи за македонската полиција, пропишани со нова Уредба за униформата и ознаките на униформата на полицијата во МВР³ донесена од Владата на РМ на 8.2.2000 год. Во делот на полициските ознаки се извршени одредени промени. Општиот амблем на полицијата остана ист, но наместо верзијата со бели гумирани букви се воведоа нови амблеми со везени букви и симболи, во повеќе бои (најчесто комбинација на бели или жолти букви врз темносина или црна чоја). Полициската униформа е поделена на работна и свечена. Шапките кои полицајците ги носеа за секојдневно вршење на задачите беа повлечени од употреба и станаа дел само од свечената униформа, а на нивно место се воведени нови „безбол“ капи со стреа (чл.4, т.2). „На предната страна на капата во средина има амблем везен на чоја во форма на штит, со димензии широчина 6,5 см и висина 6 см. Подлогата на амблемот е извезена со конец од 100% свила во темно-сина боја, а ловоровиот венец и ознаката РМ се извезени од 100% свила во златно-жолта боја.“⁴⁴ За полициската беретка е пропишан истоветен амблем во со намалени димензии од 5,5 см x 5 см (чл.4, т.3). На шапката за свечена униформа сите полицајци ја носат значката која со уредбата од 1994 год. беше предвидена само за полицајците со чин мајор или повисок чин (чл.8, т.4). Воведени се нови копчиња за свечената униформа без симболот шеснаесетзрачно сонце, а наместо ремени со тока беа воведени ремени со шнола за закопчување (чл.7). Реверните ознаки се заменуваат со нови везени ознаки во форма на две гранчиња од лоровов лист без кратенката „РМ“, и тоа само на сакото за генералите (чл.8, т.1). На црната и зелената беретка за припадниците на ЕСЗ „Тигар“ наместо значка со испакнат знак на тигар се носи значка со извезена глава на тигар со димензии 3 x 3 см.

За време на вооружениот конфликт, со одлука на Владата на РМ во јуни 2001 год. беше формирана и промовирана Единицата за брза интервенција

from the outer edge is bordered with yellow strip. This emblem is sewn in reduced form with dimensions 5.5 x 4 cm on the camouflage hat, and on the right side of the green beret a badge is placed in the form of a shield with protruding sign of a tiger with dimensions 3 x 3 cm.⁴² These insignia, according to Article 2, are worn on the flight overalls and on the black beret. With this change the camouflage cap badge with the 16-rayed sun was removed from use.

In 2000 there were new uniforms designed and introduced for the Macedonian police, set by a new Regulation on uniform and insignia of the police uniform of the MOI³ brought by the Government on February 8, 2000. Regarding the police markings there were some changes. The general police emblem remained the same, but instead of the version with white rubber letters there were new emblems with embroidered letters and symbols in several colors (usually a combination of white and yellow letters on a dark blue or black felt). The police uniform is divided into working and festive. The hats that officers wore while performing their daily tasks were decommissioned and only became part of the official uniform, and in their place there were new, “baseball” caps with a shelter (Article 4, item 2). “On the front of the hat in the middle there is an emblem embroidered on felt in the form of a shield, with dimensions of 6.5 cm x 6 cm. The base of the emblem is embroidered with a thread of 100% silk in dark blue and a laurel wreath mark and the letters “RM” are embroidered with 100% silk in a golden-yellow color.”⁴⁴ The police beret has an identical emblem prescribed in reduced sizes of 5,5cm x 5cm (Article 4, item 3). The cap for all ceremonial uniform officers has the badge that the decree of 1994 has proscribed only for officers with the rank of major or higher (Article 8, item 4). Introduced were new ceremonial uniform buttons without the 16-rayed sun symbol, and instead the belt with buckle there were introduced belts with barrette fastening (Article 7). The revers insignia were replaced with new embroidered insignia in the form of two branches of laurel leaf without the abbreviation “RM”, and only on the jackets of the generals (Article 8, item 1). The black and green beret for members of the Rapid Intervention Unit „Tigar“ (“Tiger”) instead of the badge with a projected sign of a tiger there was a badge with an embroidered tiger head with dimensions 3 x 3 centimeters.

„Лавови“, за чии припадници беа дизајнирани нови ознаки со стилизирана фигура на исправен лав како симбол на новата полициска единица.

„Полицајците-припадници на Единицата за брза интервенција – Лавови, носат беретка со црна боја, изработена од чоја. На предната страна на беретката е вишиен амблем со облик на штит, со димензии 5 x 4 см, изработен од чоја со темносина боја, на кој со свилен конец во златножолта боја е извезен двоопашест лав со меч. На десниот ракав ...на растојание од 10 см од горниот раб на ракавот е вишиен амблем со облик на штит, со димензии 11,5 x 9,5 см, изработен од чоја со темносина боја, на кој со бели букви е извезено „РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА“, под тоа „ЕДИНИЦА ЗА БРЗА ИНТЕРВЕНЦИЈА“, а под тоа со големи букви е извезено „ЛАВОВИ“, подвлечено со жолта линија по должината на целиот натпис. Под сите натписи со свилен конец во златножолта боја е извезен двоопашест лав со меч, во чија позадина со бел свилен конец е извезен крст.“⁵

За време на конфликтот, исто така, се извезени амблеми и за Баталјоните за брза интервенција во состав на единицата, која функционираше на ниво на бригада. Амблемот за левиот ракав е во форма на правоаголник со димензии 13 x 3,5 см, изработен од чоја со црна боја, на кој со бели букви е извезено „БАТАЉОН ЗА БРЗА ИНТЕРВЕНЦИЈА“, а од внатрешната страна на растојание од 0,5 см од надворешниот раб е опшиена жолта лента. Основниот амблем вишиен на десниот ракав на униформата е со облик на штит, со димензии 12,5 x 11 см, изработен од чоја со црна боја, на кој со бели букви е извезено „РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА“, под тоа „БАТАЉОН ЗА БРЗА ИНТЕРВЕНЦИЈА“, подвлечено со жолта линија по должината на целиот натпис. Под натписите со свилен конец во жолта боја е извезен двоопашест крунисан лав со меч, над него со големи бели букви е извезено „ЛАВОВИ“, во чија позадина со бел свилен конец е извезен крст. На предната страна на беретката се носи амблем во форма на штит со димензии 5 x 4 см, изработен од чоја со црна боја, на кој со свилен конец во жолта боја е извезен двоопашест крунисан лав со меч.

За припадниците на единицата „Лавови“ се дизајнирани и четири метални значки. Металната значка за беретка е истоветна по содржината и натписите со амблемот на единицата, во нама-

During the armed conflict, with a decision of the Government in June 2001, a rapid reaction unit called „Lavovi“ (“Lions”) was, for whose members new insignia were designed with a stylized figure of a rampant lion as a symbol of the new police unit. Officers belonging to the Rapid Reaction Unit “Lions” were wearing black berets made of felt. The front of the hat there is a sewn shield-shaped emblem measuring 5 x 4 cm, made of felt in dark blue color, with a two-tailed rampant lion carrying a sword embroidered with a silky thread in golden color. On the right sleeve at a distance of 10 cm from the upper edge of the sleeve was sewn a shield-shaped emblem with dimensions 11.5 x 9.5 cm, made of felt in dark blue color, on which is embroidered in white letters „REPUBLIKA MAKEDONIJA“ (“REPUBLIC OF MACEDONIA”), and under it „EDINICA ZA BRZA INTERVENCIJA“ (“RAPID INTERVENTION UNIT”), underlined with a yellow line along the entire text. Under all text with a silk thread in golden color is embroidered a two-tailed rampant lion carrying a sword, on whose background is a white silk thread cross.“⁵

Also during the conflict, emblems were embroidered for the Rapid Reaction Battalions within the unit, which operated at a brigade level. The emblem on the left sleeve in the form of a rectangle measuring 13 x 3.5 cm, made of black felt, on which with white lettering are embroidered the words „BATALJON ZA BRZA INTERVENCIJA“ (“BATTALION FOR RAPID INTERVENTION”), and on the inside at a distance of 0,5 cm from the outer edge there is a yellow strip border. The basic sewn emblem on the sleeve of the uniform is in the shape of a shield with dimensions 12.5 x 11 cm, made of black felt, on which with white lettering is embroidered „REPUBLIKA MAKEDONIJA“ (“REPUBLIC OF MACEDONIA”), and under it „BATALJON ZA BRZA INTERVENCIJA“ (“BATTALION FOR RAPID INTERVENTION”), underlined with a yellow line along the entire text. Under the text, with a silk thread in yellow is embroidered a two-tailed crowned lion carrying a sword, and over it with big white letters the word „LAVOVI“ (“LIONS”) is embroidered, on whose background there’s a cross from white silk thread. On the front of the hat an emblem in the form of a shield with dimensions 5 x 4 cm is worn, made of black felt, on which there’s a crowned lion carrying a sword in yellow silk thread.

лени димензии од 4,3 x 3,7 см, со мала разлика што површината зад натписите е емајлирана со црвена боја. Површината на втората значка целосно е со син емајл. Третата значка е во форма на штит со сина боја со димензии 4,5 x 3,5 см, на кој со жолта боја е претставен двоопашест исправен лав кој држи меч. Особено е интересна четвртата значка, изработена од метал со сива боја. Основата на значката е крст во чија средина е поставен штит со при-

Four metal badges were designed for the members of the “Lions” unit. The metal beret badge is identical in content and articles with the emblem of the unit, only with reduced dimensions of 4.3 x 3.7 cm, with a slight difference that the surface behind the inscriptions is enamelled in red. The surface of the second badge is completely with blue enamel. The third badge is in the form of a blue shield with dimensions 4.5 x 3.5 cm, on which with yellow is represented the two-tailed rampant lion carrying a sword. Especially interesting is the fourth

Амблеми и значки на полицијата и специјалните единици при Министерството за Внатрешни Работи /
Emblems and badges of the police and the special units of the Ministry of Internal Affairs

кажан исправен двоопашест лав со круна, кој држи меч. На горниот крај крстот завршува со лента со натпис „МВР на РМ“, а од трите страни е опкружен со лоров венеч. Димензиите на значката се 5,3 x 3,8 см.

За време на вооружениот конфликт, а особено по неговото завршување, се воведени амблеми и значки кои не беа регулирани со уредба како подзаконски акт. Овој тренд особено продолжи по завршувањето на конфликтот кога се дизајнирани и воведени нови ознаки, што е голем пропуст на полициското раководство. За овие полициски ознаки ќе стане збор во следниот број на Македонски хералд. ■

badge, made of grey metal. The basis for the badge is a cross in the middle on which there is a shield with a two-tailed crowned rampant lion carrying a sword. The upper end of the cross ends with a ribbon with the inscription „MVR na RM“ (“MOI of RM“), and on the other three sides it’s surrounded by a laurel wreath. The dimensions of the badge is 5.3 x 3.8 cm.

During, and especially after the armed conflict, there were new emblems and badges that were not regulated by ordinance as a bylaw. This particular trend continued after the conflict when new insignia were designed and introduced, which is a major failure of police leadership. These police markings will be discussed in the next issue of the Macedonian Herald. ■

НАВОДИ • ENDNOTES

1 Службен весник на Република Македонија, Official Gazette of the Republic of Macedonia, 20/98, 1096-1103.
2 Службен весник, Official Gazette, 61/99, 3081

3 Службен весник, Official Gazette, 10/2000, 416-428
4 Ibid, 417
5 Службен весник, Official Gazette, 16/2002, 1,2

МЕДАЛ ЗА ЗАСЛУГИ ЗА МАКЕДОНИЈА

Петар Гајдов

MEDAL FOR MERIT FOR MACEDONIA

Petar Gajdov

СПОРЕД одредбите од Законот за одликувањата и признанијата на Република Македонија („Сл. весник на РМ“ бр.48/02), Медалот за заслуги за Македонија се доделува на физички и правни лица за постигнати резултати кои придонесуваат за значаен развој и афирмација на Република Македонија во сите области на животот и работата, како и за развивање на пријателски односи меѓу Република Македонија и други држави, меѓународни органи, организации или асоцијации.

Според Одлуката за описот, изгледот и материјалите од кои се изработува Медалот за заслуги за Македонија („Сл.весник на РМ“ бр. 31/05) Медалот за заслуги за Македонија има основна кружна форма со димензии од 40мм, тежина 34 грама и дебелина 2,5мм.

Три милиметри надвор од левата страна на габаритот на медалот, излегува стилизирано гранче од дабови лисја. На десната страна има стилизиран венец од житен клас. Во централниот дел се издигнува апликација на контури на географските граници на Република Македонија, а под него е ипишано „Република Македонија“.

Медалот е изработен од бронза (томбак) со 24 каратна позлата, и се носи на соодветна триаголна лента, а има и минијатурна лента која е со димензии 15x35 мм.

Автор на идејното решение за изгледот на Медалот за заслуги за Македонија е г-ѓа. Милкица Стефановска.

ACCORDING to the law for decorations and awards of the Republic of Macedonia („Official Gazette“ No.48/02), Medal of Merit for Macedonia is awarded to individuals and institutions for achievements that contribute to significant development and promotion of Macedonia in all areas of life and work, and to develop friendly relations between Macedonia and other countries, international bodies, organizations or associations.

The Medal of Merit for Macedonia has a basic circular shape with dimensions of 40mm, weight 34 grams and 2.5 mm thickness.

Three millimetres off the left side of the overall dimensions of the medal's circle, a stylized twig of oak leaves emerges. The right side has a stylized wreath of grain. In the central part of the outline application is an relief application of the geographical boundaries of Macedonia, under which is written „Republika Makedonija“ („Republic of Macedonia“).

The medal is made of bronze (tombak) with 24 carat gold plating, and is worn on a proper triangular ribbon made of moired silk; there is also a miniature ribbon which has dimensions 15x35 mm.

The author of the design of the Medal of Merit for Macedonia is Ms.Milkica Stefanovska.

The Medal of Merit for Macedonia is the most awarded medal of the Republic of Macedonia since the introduction of the system of state decorations.

Медалот за заслуги за Македонија е најдоделуваниот медал од осамостојувањето на нашата држава и воведувањето на системот на државните одликувања. За прв пат беше врачен на 20. август 2007 година, на шестмина членови на странски академии на науки и уметности: Рина Павловна Усикова од Руската Федерација, Влоѓимјеж Пјанка од Република Полска, Нуло Миниси од Република Италија, Иван Доровски од Република Чешка, Хорас Лант од Соединетите Американски Држави за афирмацијата на македонскиот јазик литература и култура и посмртно на Франтишек Вацлав Мареш од Република Чешка, за афирмацијата на македонскиот јазик за време на неговиот долгогодишен престој и работа во Република Австрија. Медалите им беа доделени по повод 40 години од Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура, на свечена церемонија во градот Охрид.

Понатака, со Медалот за заслуги за Македонија беа одликувани голем број на спортисти: алпинистите д-р Глигор Делев и постхумно Димитар Илиевски-Мурато, за постигнатите врвни резултати во алпинизмот, а особено со освојувањето на највисокиот планински врв во светот Монт Еверест, што претставува голем подвиг и исклучително спортско достигнување од значење за поширока афирмација на Република Македонија. Играчите и членовите на стручните штабови на кошаркарската и ракометната репрезентација на Македонија, како и Кирил Лазаров, Горан Пандев, Вели Мумин, Наталија Тодоровска, Драгана Пецевска и Врбица Стефанов за постигнатите врвни резултати во спортот. Понатака, многукратните дарители на крв и членови на Црвениот крст на Република Македонија: Слободан Ценов, Борис Јанев, Рамадан Телкиу, Миливој Јанковски и Ацо Алексовски за исклучителни заслуги во областа на крводарителството; Женското друштво „Животна искра“; Д-р Горан Калогера, професор на Универзитетот во Ријека, Република Хрватска; Благоја Дрнков за врвните резултати во неговата долгогодишна професионална дејност во областа на уметничката и применета фотографија; Енио Мориконе за исклучителните резултати во неговото музичко творештво; Кијоши Мизуно за неговиот исклучителен придонес за развивањето и зацврстувањето на пријателските односи и соработката меѓу Република Македонија и Јапонија. ■

The Medal of Merit for Macedonia was awarded for the first time on August 20th, 2007, to six members of foreign academies of sciences and arts: Professor Rina Pavlovna Usikova from the Russian Federation, Professor Włodzimierz Pianka from the Republic of Poland, Professor Nulo Minissi from Italy, Professor Ivan Dorovsky from the Czech Republic, Professor Horace Lunt from the United States for the affirmation of Macedonian language, literature and culture and posthumously to Professor František Václav Mareš from the Czech Republic, for the affirmation of the Macedonian language during his long stay and work in Austria. The medals were awarded on the occasion of the 40th anniversary of the International Seminar on Macedonian Language, Literature and Culture, at a ceremony in the city of Ohrid.

Furthermore, the Medal of Merit for Macedonia was awarded to a number of athletes: Climbers Dr.Gligor Delev and (posthumously) Dimitar Ilievski - Murato, for achieving top results in mountaineering, especially by conquering the highest mountain peak in the world - Mount Everest, which is a great feat and an outstanding sporting achievement of significance for the greater promotion of the Republic of Macedonia. Players and members of the technical committee of the basketball and handball national teams of Macedonia as well as athletes Kiril Lazarov, Goran Pandev, Veli Mumin, Natalia Todorovska, Dragana Pecevska and Vrbica Stefanov for their achievements and great results in sports. Furthermore, multiple blood donors and members of the Red Cross of Macedonia: Slobodan Cenov, Boris Janev, Ramadan Telkiu, Milivoj Janovski and Aco Aleksovski, for outstanding merit in the field of blood donation; Women's Association „Life Spark“, Dr.Goran Kalogjera - professor at the University of Rijeka, Croatia; Blagoja Drnkov, for top results in his long professional activity in the field of applied art and photography; Ennio Morricone, for exceptional results in his musical creative work; Kiyoshi Mizuno, for his outstanding contribution to the development and strengthening of friendly relations and cooperation between Macedonia and Japan. ■

ЛОГОАТА ВО МАКЕДОНСКАТА МЕСНА ХЕРАЛДИКА

Косџа Сџаматџовски

МАКЕДОНСКАТА месна хералдика изобилува со грбови кои не ги задоволуваат ниту основните хералдички правила и принципи и кои по своите карактеристики во суштина се логоа.

Во студијата „Месната хералдика во Република Македонија“, во „Македонски хералд“ број 6, м-р Јован Јоновски прави анализа и класификација на сите 83 грбови на единиците на локалната самоуправа во Република Македонија. Според таа класификација, во последната категорија, категоријата на нехералдички грбови, кај кои нема можност за хералдизација, се наоѓа поткатегијата на логоа. Во таа група се сместени грбовите т.е. логоата на општините: Берово, Валандово, Кавадарци, Липково, Сарај, Чаир, Чучер-Сандево и Брвеница. Во оваа статија ќе се осврнеме на три од нив, на логоата на општините Валандово, Кавадарци и Чаир.

Пред да започнеме со анализа на логоата на овие општини, во недостаток на официјални податоци, како што се датумите на усвојување, официјален опис на елементите претставени на логото и логото во целина, името на авторот и слично, не е можна посериозна анализа на логоата и таа се сведува на личното истражување и толкување на симболите. Овие податоци беа побарани од општините, но сè до затворањето на овој број на „Македонски хералд“ тие не беа доставени.

ОПШТИНА ЧАИР

Логото на Општина Чаир (сл.1) се наоѓа на тронот на нехералдичките грбови во Република Македонија. Тоа е единственото лого во вистинска смисла на зборот, кое се употребува како грб на општина. Логото се состои од златен квадрат со заоблени страни, на кој е поставен мошне линиски стилизиран

Сл. 1 fig. Логото на Општина Чаир / The logo of the Municipality of Čair

LOGOS IN MACEDONIAN MUNICIPAL HERALDRY

Kosta Stamatovski

THE MACEDONIAN municipal heraldry abounds with Coats of Arms that do not meet even the basic heraldic rules and principles and by their characteristics are in fact logos. In the study „Municipal Heraldry in the Republic of Macedonia“, published in the „Macedonian Herald“ issue N°6, Jovan Jonovski analyses and classifies all of the 83 Coats of Arms of the local government units in the Republic of Macedonia. According to that classification, in the last category - the category of non-heraldic Coats of Arms, which can not be made heraldic, there is the sub-category of logos. In this group there are the Arms/logos of the following municipalities: Berovo, Valandovo, Kavadarci, Lipkovo, Saraj, Čair, Čučer - Sandevo and Brvenica. This article will analyze three of them, the logos of Valandovo, Kavadarci and Čair. Before we start analyzing the logos of these municipalities, in lack of official data, such as dates of adoption, official description of the elements on the logo and the logo as a whole, the name of the author etc. a more serious analysis of the logos is not possible and it comes down to the personal research and interpretation of the symbols. These data were requested from the municipalities, but until the closing of this issue of „Macedonian Herald“ they were not delivered.

MUNICIPALITY OF ČAIR

The logo of the Municipality of Čair (Fig. 1) is at the throne of non-heraldic Coats of Arms in the Republic of Macedonia. This is the only logo in true sense that is used as a Coat of Arms of a municipality. The logo consists of a golden square with rounded sides, with a very linear stylized silver motif

сребрен мотив од Старата скопска чаршија.

Логото е усвоено од советот на општината во 2010 година, како резултат на неколку неуспешни обиди да се донесе решение за грб кое ќе биде прифатливо за сите етнички заедници кои живеат во општината.

Кај ова лого, белата боја, која во хералдиката се смета за сребрена е поставена врз жолтата, која се смета за златна боја, со што логото го прекршува едно од основните правила на хералдиката, правилото дека тие две бои т.е. металите не смеа да се поставени еден врз друг. Дополнително, употребата на оваа

комбинација на бои претставува проблем и при печатење на логото во црно-бела техника, поради мошне нискиот контраст на боите.

Логото е основниот мотив и на знамето на општината.

ОПШТИНА КАВАДАРЦИ

Логото на Општина Кавадарци (сл. 2) е во препознатливиот „социјалистички пејзажен стил“, во кој се изведени голем дел од грбовите во Република Македонија. На него во преден план се претставени грозд и тутунов лист, како најзастапените земјоделски култури во општината, фабрички оџак кој треба да ја симболизира фабриката „Фени“, а во позадината веројатно е претставена висо-рамнината Витачево. Сето тоа е поставено на графички елемент во форма која треба да претставува афионова чушка.

За разлика од логото, пак, општината има вексилолошки и графички квалитетно решение на знаме (сл. 4). Така, едно можно решение за грб на општината е грб изведен од знамето, кое би се поставило на стандардниот штит, со што ќе биде во согласност со сите хералдички стандарди и кој ќе е во согласност со месно-хералдичкиот систем на Македонското хералдичко здружение (сл. 3). Блазонот на вакиот грб би бил: расечен на сребро и црвено,

of the Skopje Old Bazaar placed on the square.

The logo was adopted by the municipal council in 2010, as a result of several failed attempts to adopt a Coat of Arms that will be acceptable to all ethnic groups living in the municipality. In this logo, the white color, which is considered silver in heraldry is placed on top of the yellow color, which is considered golden in heraldry, and so one of the basic rules of heraldry is broken, the rule that those two colors/metals must not be placed over one another. Furthermore, the use of this combination of colors is

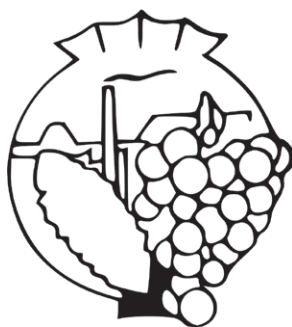
a problem when printing the logo in black and white, due to the very low contrast of the colors. The logo is the main motif on the flag of the municipality too.

MUNICIPALITY OF KAVADARCI

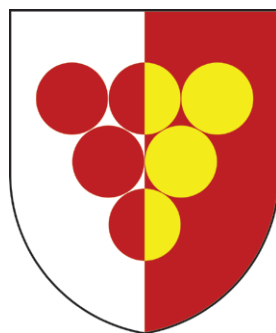
The logo of the Municipality of Kavadarci (Fig. 2) is in the recognizable „socialist landscape style“, in which much of the Coats of Arms in the Republic of Macedonia are made. On the logo there are grape and tobacco leaf in the foreground, as prevalent crops in the municipality, a factory chimney which should symbolize the factory „Feni“, and in the background the plateau Vitačevo is probably presented. All that is placed on

a graphic symbol that should represent a poppy capsule. Unlike the logo, however, the municipality has a vexillologically and graphically good flag (Fig. 4). Thus, one possible solution for a Coat of Arms of the municipality is a Coat of Arms derived from the flag, which will meet all heraldic standards and will be in accordance with the Municipal Heraldic System of the Macedonian Heraldry Society (Fig. 3). The blazon of this Coat of

Arms would be: Per Pale Argent and Gules, 6 tourteaux (3,2,1) countercharged, Or.

Сл. 2 fig. Логото на Општина Кавадарци / Logo of the Municipality of Kavadarci

Сл. 3 fig. Предлог за грб на Општина Кавадарци / Proposal for a Coat of Arms of the Municipality of Kavadarci

6 кругови (3,2,1) обратно обоено злато место сребро.

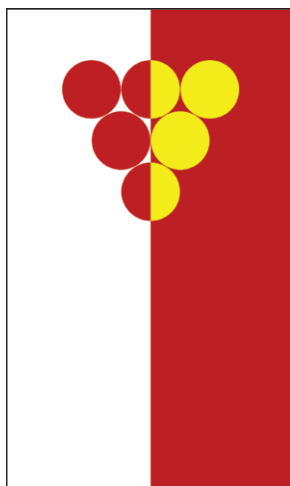
ОПШТИНА ВАЛАНДОВО

На логото на Општина Валандово (сл. 5) е претставен споменикот-чешма кој се наоѓа во центарот на Валандово, а зад него е претставена планина, веројатно планината Плавуш, која ја оградува целата северна страна на Валандово. Сето тоа е поставено на графички елемент кој во горниот дел е слободно дизајнерски решен, додека во дното завршува во форма која треба да претставува калинка, како култура со која е богата општината. Кон дното на логото, попречно е претставена лента на која е испишано името на општината.

Од она што може да се забележи на ретките достапни фотографии од споменикот, поточно од присуството на петокрака ѕвезда и грбот на СФРЈ на него, се работи за споменик на НОБ. Поради тоа, како и поради исписот на името на општината, и за ова лого може слободно да се каже дека е во „социјалистички“ стил.

Она што е заедничко за речиси сите логоа е мошне нискиот квалитет на графичка изработка. Единствените верзии во кои се достапни логоата се со мошне лош квалитет, веројатно добиени со скенирање на стари документи и обработка по многу ниски графички стандарди. Ваквите логоа се користат дури и на официјалните документи и публикации на општините.

Македонското хералдичко здружение активно работи на подобрување на квалитетот и на стандардизација на месната хералдика во Република Македонија, па уште еднаш би апелирале до сите општини да се консултираат со здружението и да побараат помош уште при составувањето на конкурсите, а особено при изборот на финалното решение. ■

Сл. 4 fig. Знаме на Општина
Кавадарци / Flag of the
Municipality of Kavadarci

few available photos of the memorial fountain, especially from the presence of a five pointed star and the Coat of Arms of Yugoslavia on it, we can conclude that it is a monument to the Second World War. So, having that in mind, as well as the presence of a scroll with the name of the municipality, we can freely say that this logo is in the „socialist“ style too.

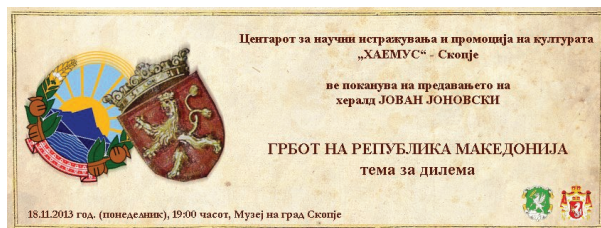
Сл. 5 fig. Логото на Општина
Валандово / The logo of the
Municipality of Valandovo

What is common to almost all logos is the very low graphic quality. The only versions in which these logos are available have very poor quality, and are probably obtained by scanning old documents and processing them at very low graphic standards. These logos are even used in official documents and publications of the municipalities.

The Macedonian Heraldry Society is actively working on improving the quality and standardization of the municipal heraldry in the Republic of Macedonia. We would again appeal to all municipalities to consult the Society and seek help in composing the competitions, and especially when choosing the Coat of Arms of the municipality. ■

Секретарот Гиџаровски и Ролф Сутер од Pro Heraldica / Secretary Gižarovski and Rolf Sutter of Pro Heraldica

Предавање „Грбот на Република Македонија - тема за дилема“ / Lecture „The Arms of the Republic of Macedonia - a dilemma topic“

Хералд Јоновски со хералдот на Кралскиот Дом на Југославија Љубодраг Грујиќ и Хералдот на Принцот Караѓорѓевиќ, Ненад Јовановиќ / Herald Jonovski with the Herald of the Royal House of Yugoslavia Ljubodrag Grujić and the Herald of Prince Karađorđević, Nenad Jovanović

Делегација на МХЗ на годишното собрание на Бугарското Хералдичко и Вексиллошко Здружение / A delegation of MHS at the assembly of the Bulgarian Heraldry and Vexillology Society

Предавање за хералдика во организацијата „Секој студент“ / Lecture at the premises of „Sekoj student“

Секретарот Гиџаровски заедно со Арвидас Каждаилис и Агне Раилаите - Барде при посетата на хералдичката канцеларија на Република Литванија / Secretary Gižarovski's visit of Lithuania's Heraldry Office, with Arvydas Kazdailis and Agne Railaite-Barde

Хералдичка работилница во организацијата „Секој студент“ / Heraldry workshop at the premises of „Sekoj student“

Во овој број ви ги претставуваме грбовите на двајца браќа лекари - Милан и Иван Нацевски, од Куманово.

Иван и Милан се синови на Војчо, син на Ѓурко и Совка од Тополовик, кратовско и Милица Арсовска, ќерка на Душан и Борјанка од которските Кокوشيње и Павлешенци.

ГРБ НА ИВАН НАЦЕВСКИ

Штит: На црно сребрен пегас со златни крила оружан златно. На црвено чело две златни дабови гранки со желад.

Мантија: црно со сребро

Челенка: Од златна круна црна коњска глава која во устата држи сребрен краток меч со златна дршка.

Мото: „Татковината - мое семејство“

Хералд и емблазон: Јован Јоновски по идеја на армигерот.

ГРБ НА МИЛАН НАЦЕВСКИ

Штит: На црно сребрен пегас со златни крила оружан златно. На златно чело две маслинови граничиња природни.

Мантија: црно со сребро

Челенка: Од златна круна пола црн пегас со златни крила.

Мото: „Aquila non capit muscas“ (лат. „Орелот не фаќа муви“)

Хералд и емблазон: Јован Јоновски по идеја на Иван Нацевски. ■

In this issue we present the Coats of Arms of two doctor brothers - Ivan and Milan Nacevski, from Kumanovo.

Ivan and Milan are sons of Voјčo, son of Gjurko and Sovka of Topolovikj, near Kratovo; and Milica Arsovska, daughter of Dušan and Borjanka from Kokošinje & Pavlešenci, Kotor area.

BLAZON OF IVAN NACEVSKI

Shield: Sable, a Pegasus Argent winged crined and unguled Or, on a chief Gules two oak sprigs fructed Or.

Mantling: Sable doubled Argent

Crest: Issuant from a crest coronet Or a horse head coped Sable, holding in its mouth a dagger Argent hilted and pommelled Or.

Motto: „Tatkovinata - moe semejstvo“ (mac. „The fatherland is my family“)

Herald and emblazon: Jovan Jonovski upon the idea of the Armiger.

BLAZON OF MILAN NACEVSKI

Shield: Sable, a Pegasus Argent winged crined and unguled Or, on a chief Or two olive sprigs fructed Proper.

Mantling: Sable doubled Argent

Crest: Issuant from a crest coronet Or a demi-Pegasus Sable winged crined and unguled also Or.

Motto: „Aquila non capit muscas“ (lat. „An eagle doesn't catch flies“)

Herald and emblazon: Jovan Jonovski upon the idea of Ivan Nacevski. ■

